

Revisionskompendium

Reaktionen på covid-19

Revisionsberetninger offentliggjort mellem
juni og december 2020

Kontaktkomitéen for Den Europæiske Unions overordnede revisionsorganer udgør et forum for drøftelse og behandling af spørgsmål vedrørende offentlig revision i EU. Ved at øge dialogen og samarbejdet mellem sine medlemmer bidrager Kontaktkomitéen til at gøre den eksterne revision af EU's politikker og programmer mere effektiv. Den bidrager også til at øge ansvarligheden, forbedre EU's økonomiske forvaltning og konsolidere god forvaltningspraksis til gavn for alle EU-borgere.

Kontakt: www.contactcommittee.eu

© Den Europæiske Union, 2021.

Gengivelse er tilladt med kildeangivelse.

Kilde: Kontaktkomitéen af Overordnede Revisionsorganer i Den Europæiske Union.

	Side
Forord	6
Resumé	8
Indledning	10
DEL I - Covid-19-pandemiens indvirkning på EU og medlemsstaterne	13
Tre bølger, der rystede alle aspekter af hverdagslivet	13
Første bølge i en flerdimensionel krise	15
Fra håbets sommer til anden bølge	19
Fra vaccinehåb til tredje bølge	21
Indvirkning på udvalgte politikområder i snapshots	22
Snapshot 1: Indvirkning på folkesundheden	23
Snapshot 2: Indvirkning på økonomien	24
Snapshot 3: Indvirkning på arbejdsmarkedet	25
Snapshot 4: Indvirkning på husholdninger og privatpersoner	26
Snapshot 5: Indvirkning på de offentlige finanser	27
Formningen af reaktionen på covid-19	28
Folkesundhed	28
Økonomi og offentlige finanser	33
Andre områder	40
DEL II - Oversigt over OR'ernes arbejde	42
Prioriteret område: Folkesundhed	44
Det nationale sundhedssystem	45
Portugal - <i>Tribunal de Contas</i>	45
Den lovbestemte sygeforsikring	48
Tyskland - <i>Bundesrechnungshof</i>	48

Offentlige udbud	51
Belgien - <i>Rekenhof</i>	51
Cypern - <i>Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας</i>	53
Lagre af medicinsk udstyr	56
Slovakiet - <i>Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky</i>	56
Offentlig information	59
Letland - <i>Valsts kontrole</i>	59
Prioriteret område: Digitalisering	62
Uddannelsessystemet	63
Letland - <i>Valsts kontrole</i>	63
Statslig forvaltning	66
Nederlandene - <i>Algemene Rekenkamer</i>	66
Prioriteret område: Den socioøkonomiske reaktion	69
Virksomheder	70
Nederlandene - <i>Algemene Rekenkamer</i>	70
Arbejdsdelingsordninger	72
Letland - <i>Valsts kontrole</i>	72
Krise- og beredskabsstyring	75
Litauen - <i>Valstybės kontrolė</i>	75
EU's økonomiske reaktion	78
Den Europæiske Union - <i>Den Europæiske Revisionsret</i>	78
Prioriteret område: Offentlige finanser og dermed forbundne risici	81
Offentlige finanser og relaterede risici	82
Nederlandene - <i>Algemene Rekenkamer</i>	82
Sverige - <i>Riksrevisionen</i>	84
Risici ved budgetgennemførelsen	86
Portugal - <i>Tribunal de Contas</i>	86

Prioriteret område: Den generelle reaktion på forskellige myndighedsniveauer	88
Alle myndighedsniveauer	89
Rumænien - <i>Curtea de Conturi a României</i>	89
Lokale myndigheder	92
Portugal - <i>Tribunal de Contas</i>	92
Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU	95
Forkortelser	102
Glossar	104

Forord

2020 var mildest talt et højt usædvanligt år. Den globale covid-19-pandemi medførte en sundhedsmæssig og økonomisk krise uden fortilfælde. Krisen har blandt andet haft stor indflydelse på det arbejde, der udføres af de overordnede revisionsorganer (OR'er) rundt om i verden, herunder også de OR'er, der er medlemmer af Kontaktkomitéen. OR'erne i EU reagerede hurtigt på krisen og besluttede at afsætte betydelige ressourcer - både straks og i de kommende år - til evaluering og revision af reaktionen på covid-19. Dette revisionskompedium giver et overblik over de relevante OR-publikationer fra 2020 og afspejler dermed OR'ernes umiddelbare reaktion på krisen.

Kompediumet er ligeledes resultatet af den første *EU-netværksrevision*, som er en ny form for revisionsamarbejde mellem OR'erne i EU med fokus på strategisk udvalgte politikområder eller på ekstraordinære hændelser, der har eller med stor sandsynlighed vil få betydelig indvirkning på vores samfund.

Internationalt revisionsamarbejde udføres traditionelt i form af parallelle revisioner, som kræver nøje afstemte revisionstilgange. En *EU-netværksrevision* har den store fordel, at den giver mulighed for en mere fleksibel koordinering mellem deltagerne, så de bedre kan fokusere på specifikke (nationale) situationer og behov. Pandemien er et oplagt emne for denne nye type samarbejde i lyset af de forstyrrelser, den har medført, og dens forventelige indvirkning på EU og medlemsstaterne på mellemlang og lang sigt.

Efter min mening havde dette pilotprojekt stor gavn af de bredere tiltag til at fremme faglige drøftelser om de nye udfordringer, der er opstået som følge af pandemien. Eksempelvis har EUOSAI-projektgruppen om covid-19¹ på initiativ fra OR'erne i Finland og Det Forenede Kongerige udviklet adskillige aktiviteter, der har til formål at fremme informationsdeling og gensidig støtte vedrørende relevante revisionsideer, tilgange og erfaringer.

Kompediumet starter med en generel introduktion til pandemien og et resumé af dens konsekvenser for EU-medlemsstater og de reaktioner, den har udløst. Dette efterfølges af en oversigt over det revisionsarbejde, som 11 OR'er i EU i 2020 udførte og rapporterede om vedrørende fem prioriterede områder: folkesundhed, digitalisering, den socioøkonomiske reaktion, offentlige finanser og de dermed forbundne risici samt den generelle reaktion på forskellige myndighedsniveauer.

¹ [EUOSAI Project Group on Auditing the Response to the COVID-19 Pandemic.](#)

Vi håber, at vores arbejde og dedikation med hensyn til at forbedre den offentlige sektors performance og ansvarlighed i hele EU kan bidrage til at forbedre leveringen af offentlige tjenesteydelser til gavn for alle EU-borgere,

Klaus-Heiner Lehne

Formand for Den Europæiske Revisionsret
Formand for Kontaktkomitéen

Resumé

I Covid-19-pandemien er en af de mest forstyrrende sundhedskriser nogensinde, da den har haft betydelige konsekvenser for samfund, økonomier og enkeltpersoner overalt i verden. En vurdering af pandemiens indvirkning på EU og medlemsstaterne kan på nuværende tidspunkt kun være foreløbig, men nogle aspekter skiller sig allerede meget tydeligt ud:

- o at krisen er flerdimensionel
- o at krisen har en betydelig og forstyrrende indvirkning på EU som helhed
- o at krisen har en asymmetrisk indvirkning på de forskellige medlemsstater - men også regionalt og endda lokalt - både tidsmæssigt, kvantitativt og kvalitativt.

II På de fleste af de områder, som blev hårdt ramt af pandemien, har EU kun begrænsede muligheder for at handle. Dette skyldes dels, at EU ikke har enekompetence på folkesundhedsområdet, dels, at der manglede beredskabskapacitet og tidlig enighed mellem medlemsstaterne om en fælles reaktion. På grund af krisens indledende asymmetri og manglen på en koordineret EU-tilgang handlede de nationale og regionale myndigheder uafhængigt ved indførelse af forebyggende foranstaltninger og inddæmningsforanstaltninger, ved indkøb af personlige værnemidler og ved etablering af genopretningspakker og jobbevarelsesordninger for at afbøde pandemiens socioøkonomiske konsekvenser.

III Efter en vanskelig start ser det ikke desto mindre ud til, at medlemsstaterne har forbedret deres samarbejde ved i højere grad at supplere hinanden med henblik på at afbøde krisens indvirkning. Det bedste bevis på dette er aftalen om genopretningsinstrumentet *Next Generation EU* - det hidtil største og mest prominente - hvormed EU har begivet sig ud på ukendt territorium for at tackle pandemiens udfordringer og langsigtede konsekvenser.

IV Dette kompendium viser, at medlemsstaternes OR'er og Den Europæiske Revisionsret reagerede hurtigt på den aktuelle krise og iværksatte mange revisions- og overvågningsaktiviteter. Foruden de 48 revisionsaktiviteter, som blev afsluttet i 2020, er over 200 andre revisionsaktiviteter i gang eller planlagt, og de vil blive afsluttet i 2021 eller 2022.

V Kompendiet indeholder resuméer af 17 beretninger, som 11 OR'er i EU² i 2020 offentliggjorde vedrørende fem prioriterede områder: folkesundhed, digitalisering, den socioøkonomiske reaktion, offentlige finanser og de tilhørende risici samt den generelle reaktion på forskellige myndighedsniveauer.

² OR'erne i Belgien, Cypern, Tyskland, Letland, Litauen, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Slovakiet og Sverige samt Revisionsretten.

Indledning

1 Covid-19-pandemien er en af de mest forstyrrende sundhedskriser nogensinde, da den har haft betydelige konsekvenser for samfund, økonomier og enkeltpersoner overalt i verden. Pandemien er en trussel mod EU-borgernes liv, og den har også øget byrden på de offentlige sundhedssystemer og ført til en pludselig nedgang i væksten. Den økonomiske aktivitet faldt kraftigt i midten af 2020, hvilket førte til en stigning i arbejdsløsheden. I overensstemmelse med Det Europæiske Råds oprindelige prioriteter har EU's foranstaltninger med henblik på at afbøde konsekvenserne af covid-19 haft fokus på at begrænse virusspredning, sikre forsyninger af medicinsk udstyr, hjælpe forskerne med hurtigt at finde en vaccine og hjælpe medlemsstaterne med at håndtere de sociale og økonomiske vanskeligheder, de har stået over for³.

2 Virusset havde en asymmetrisk indvirkning på EU, bl.a. fordi det spredte sig til forskellige lande med forskellig hastighed. Sammen med manglen på en koordineret EU-tilgang ved pandemiens begyndelse betød dette, at de nationale regeringer vedtog en bred vifte af forskellige foranstaltninger og anlagde forskellige tilgange til at holde virusset under kontrol, sikre de offentlige sundhedssystemer og beskytte borgerne. Denne reaktion omfattede grænselukninger, hel eller delvis nedlukning af samfundet samt strenge hygiejne- og sikkerhedsforanstaltninger. På det socioøkonomiske plan blev omfattende finanspolitiske støtteforanstaltninger stillet til rådighed med henblik på at beskytte udsatte virksomheder, husholdninger og privatpersoner.

3 Samtidig indførte medlemsstaterne foranstaltninger til at styrke den lokale og regionale økonomi og lempelser af de finanspolitiske regler. Så vidt muligt vedtog de nationale regeringer også genopretningspakker med investeringer, der tilsammen allerede er langt mere værd end de foranstaltninger, der blev vedtaget under finanskrisen i 2008⁴. Disse offentlige investeringer har til formål at afbøde de negative virkninger af nedlukninger og give en hurtig økonomisk stimulus med henblik på at bevare situationen fra før krisen, og på nogle politikområder endda forbedre den. Hovedparten af genopretningsudgifterne går til folkesundhed, digitalisering, social

³ Det Europæiske Råd, *Konklusioner fra Det Europæiske Råds formand efter videokonferencen om covid-19*, 10.3.2020.

⁴ Europa-Kommissionen, *Questions and answers: Communication on fiscal policy response to coronavirus pandemic*, 3.3.2021.

beskyttelse og - med eller uden fokus på at fremme den grønne omstilling - økonomien som helhed.

4 Formålet med denne oversigt er ikke at beskrive alle aspekter af coronavirusets opståen og spredning eller udførligt redegøre for dets indvirkning på EU og medlemsstaterne og disses reaktioner⁵, men at bidrage til en forståelse af den generelle sammenhæng og de vilkår, som OR'erne har udført deres arbejde under. **DEL I - Covid-19-pandemiens indvirkning på EU og medlemsstaterne** fokuserer derfor på pandemiens indvirkning på udvalgte områder i EU og de foranstaltninger, der blev truffet - hovedsagelig på EU-plan - for at adressere de sundhedsmæssige, socioøkonomiske og finanspolitiske udfordringer. Eftersom en konsekvensanalyse på nuværende tidspunkt kun kan være foreløbig, giver vi en serie "snapshots" for at illustrere krisens flerdimensionelle karakter og dens betydelige, men asymmetriske, indvirkning på EU og medlemsstaterne. Da de nationale foranstaltninger varierer meget fra medlemsstat til medlemsstat, og da kvaliteten og kvantiteten af de tilgængelige data ikke gør det muligt at foretage en meningsfuld sammenligning, fremhæver vi blot nogle få nationale foranstaltninger på områder, der har været genstand for OR-revisioner.

5 I 2020 udgav 11 OR'er i EU⁶ 48 beretninger om en bred vifte af foranstaltninger, der var truffet på nationalt og overnationalt plan som reaktion på covid-19. **DEL II - Oversigt over OR'ernes arbejde** indeholder resuméer af 17 af disse beretninger vedrørende fem prioriterede områder. Hvert resumé beskriver revisionsaktivitetens kontekst og årsager og gengiver nogle væsentlige resultater og konklusioner. For at begrænse kompendiet til en overkommelig længde bidrog hvert OR med oplysninger om højst én beretning pr. prioriteret område og højst tre beretninger i alt. **Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU** er en komplet liste over de relevante OR-publikationer i 2020.

⁵ Eftersom revisionskompendiet er en digital publikation, og emnet er under konstant udvikling, giver vi links til de mest relevante onlinekilder, som vi har anvendt ved udarbejdelsen, så interesserede kan læse mere. Oplysningerne i disse kilder vil sandsynligvis blive opdateret jævnligt.

⁶ OR'erne i Belgien, Cypern, Tyskland, Letland, Litauen, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Slovakiet og Sverige samt Revisionsretten.

6 Dette kompendium viser, at medlemsstaternes OR'er og Den Europæiske Revisionsret reagerede hurtigt på den aktuelle krise. De har gennemført mange yderst relevante revisions- og overvågningsaktiviteter, siden pandemien ramte det europæiske kontinent. Foruden de revisionsaktiviteter, som blev afsluttet i 2020, er over 200 revisionsaktiviteter i gang eller planlagt, og de vil blive afsluttet i 2021 eller 2022.

DEL I - Covid-19-pandemiens indvirkning på EU og medlemsstaterne

Tre bølger, der rystede alle aspekter af hverdagslivet

7 I slutningen af 2019 rapporterede de lokale sundhedsmyndigheder i Wuhan (Kina) om en ophobning af lungebetændelsestilfælde. Forskere identificerede årsagen som et nyt coronavirus der fik det officielle navn "alvorligt akut luftvejssyndrom coronavirus 2" (sars-CoV-2). For at undgå en forveksling med den oprindelige sars-virus, der først spredte sig i Kina og fire andre lande i 2003, gav Verdenssundhedsorganisationen (WHO) den nye sygdom navnet "covid-19". Da virusset let spredte sig fra person til person, blev det hurtigt udbredt over hele verden. WHO erklærede udbruddet for en folkesundhedsmæssig krisesituation af international betydning den 30. januar 2020, og karakteriserede det som en pandemi den 11. marts. Der er bred enighed blandt forskerne om, at covid-19 både er mere smitsom og mere dødelig end eksempelvis andre sars-virus og sæsoninfluenza⁷.

8 Mellem marts 2020 og april 2021 ramte pandemien i tre bølger og forårsagede mere end 30 millioner smittetilfælde og 712 000 dødsfald alene i EU⁸ (jf. [Snapshot 1: Indvirkning på folkesundheden](#)). I april 2020, da den første bølge var på sit højeste, var det medlemsstaterne i Vesteuropa, der var hårdest ramt. Anden og tredje bølge (november 2020 og januar 2021) ramte derimod hårdest i de central- og østeuropæiske lande, der stort set havde været forskånet under første bølge, men nu stod med stigende infektionsrater⁹.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om den globale udvikling vedrørende covid-19.

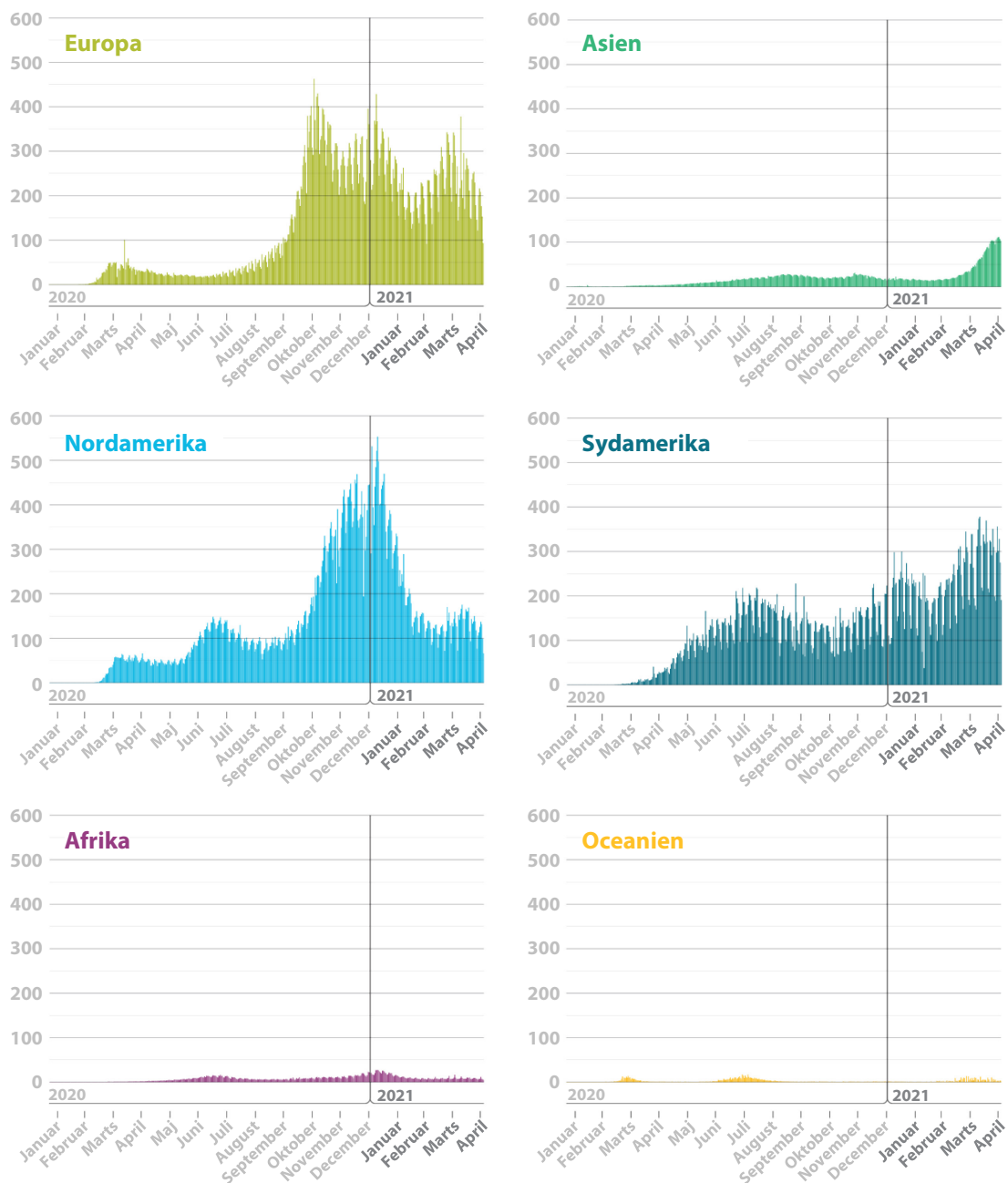
⁷ WHO, *Coronavirus disease (COVID-19): Similarities and differences with influenza*, 17.3.2020.

⁸ ECDC, *COVID-19 situation update for the EU/EEA*, 26.5.2021.

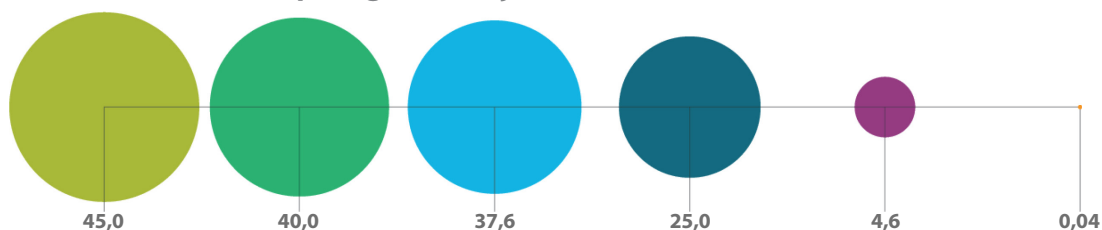
⁹ LSE, *Incorporating complexity into policy learning: The case of Covid-19 in Europe*, 22.2.2021.

DEL I - Covid-19-pandemiens indvirkning på EU og medlemsstaterne

Figur 1 – Covid-19-tilfælde pr. region

Samlet antal tilfælde pr. region 2. maj 2021 (millioner)

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra *Our World in Data*.

Første bølge i en flerdimensionel krise

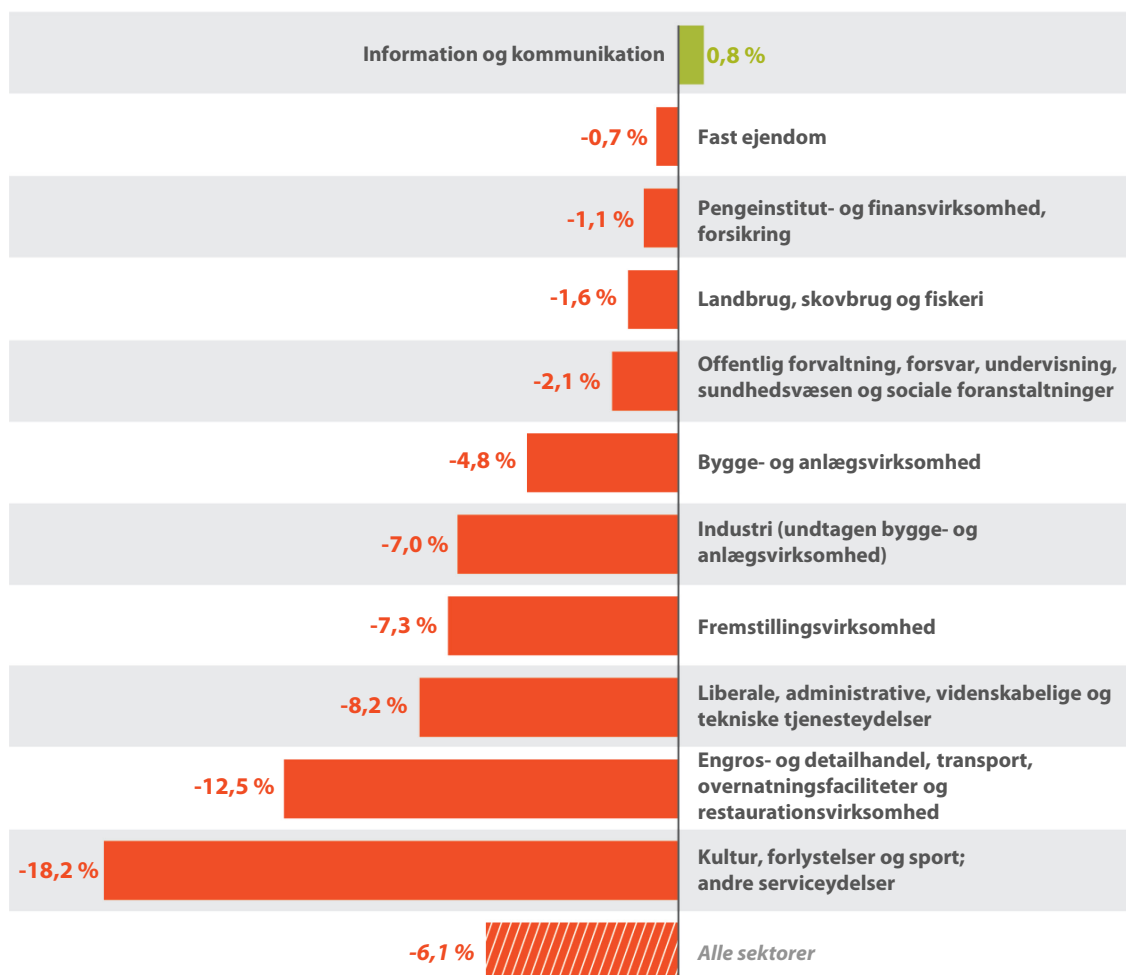
9 Det, der begyndte som en sundhedskrise, udviklede sig hurtigt til en socioøkonomisk krise som følge af bestræbelserne på at inddæmme smittespredningen og redde liv. Som reaktion på første bølge og som følge af manglen på en koordineret EU-tilgang traf medlemsstaternes regeringer og myndigheder straks ensidige foranstaltninger, f.eks. ved på egen hånd at lukke de nationale grænser eller indkøbe beskyttelsesudstyr og medicinsk udstyr udelukkende beregnet til deres egne borgere. For at standse spredningen yderligere blev der indført adskillige forebyggelses- og inddæmningsforanstaltninger såsom fysisk distancering, obligatorisk anvendelse af ansigtsmasker og håndsprit alle vegne. Nedlukninger - fra selektive foranstaltninger til fulde nedlukninger - indvirkede voldsomt på den personlige og økonomiske aktivitet. Der var imidlertid betydelige forskelle mellem medlemsstaterne, og endda regionalt, med hensyn til alle disse foranstaltningers stringens og omfang.

10 I første halvdel af 2020 blev stort set alle økonomiske sektorer påvirket (jf. [Figur 2](#)), da virksomheder og fabrikker, restauranter og barer, teatre, biografer og sportsfaciliteter blev beordret lukket. Servicesektoren, navnlig transport og detailhandel samt fritids- og hotelbranchen (jf. [Tekstboks 1](#)), oplevede store økonomiske tab. BNP for EU-27 faldt med 11,2 %¹⁰ i den mest alvorlige økonomiske krise siden anden verdenskrig (jf. [Snapshot 2: Indvirkning på økonomien](#)).

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om konsekvenserne af covid-19 for EU's industri.

¹⁰ Eurostat, [Euroindicators 53/2021](#), 30.4.2021.

Figur 2 – Ændringer i bruttoværditilvækst, 2019-2020

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Eurostat.

11 Nedlukninger, karantæner og frivillig isolation førte til en omfattende ændring af arbejdsmarkedet. Hvis og når det var muligt, blev telearbejde hovedreglen. Hvis dette ikke kunne lade sig gøre, blev det nødvendigt at foretage midlertidige hjemsendelser eller afskedigelser eller indføre nedsat arbejdstid. I første halvdel af 2020 skete dette århundredes største kvartalsmæssige fald i EU's beskæftigelsesfrekvens, fra 73 % (1. kvartal) til 72 % (2. kvartal)¹¹, hvilket svarer til, at mere end én million europæiske borgere mistede deres job. Mere end 19 millioner blev midlertidigt afskediget, og det samlede antal faktiske arbejdstimer faldt i gennemsnit med 15 %¹². Arbejdsløsheden steg langsomt og mindre markant, hvilket afspejlede jobbevarelsesordningernes

¹¹ Eurostat, *Pressemeddelelse 150/2020*, 8.10.2020.

¹² Eurostat, *Hours of work in detail - quarterly statistics*, dataudtræk fra april 2021.

store udbredelse og det forhold, at et større antal arbejdstagere forlod arbejdsmarkedet¹³ (jf. også [Snapshot 3: Indvirkning på arbejdsmarkedet](#)).

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [den beskæftigelsesmæssige og sociale udvikling](#).

12 Alle disse omvæltninger havde stor indvirkning på lønnen, da de i alle medlemsstater medførte indkomsttab på mellem 1 % og 12 %¹⁴ af den samlede indkomst pr. arbejdstager. Der var dog betydelige socioøkonomiske forskelle, idet lavindkomstgrupper såsom unge og midlertidigt ansatte blev mest påvirket. De mange lønkompensations- og jobbevarelsesordninger (f.eks. SURE, jf. punkt [36](#) og [Figur 8](#)) afbødede de værste konsekvenser for husholdningerne ved at bidrage til at reducere de samlede indkomsttab.

Klik på nedenstående link for flere oplysninger om [indkomsttab](#).

¹³ ECB, *The impact of the COVID-19 pandemic on the euro area labour market*, 7.1.2021.

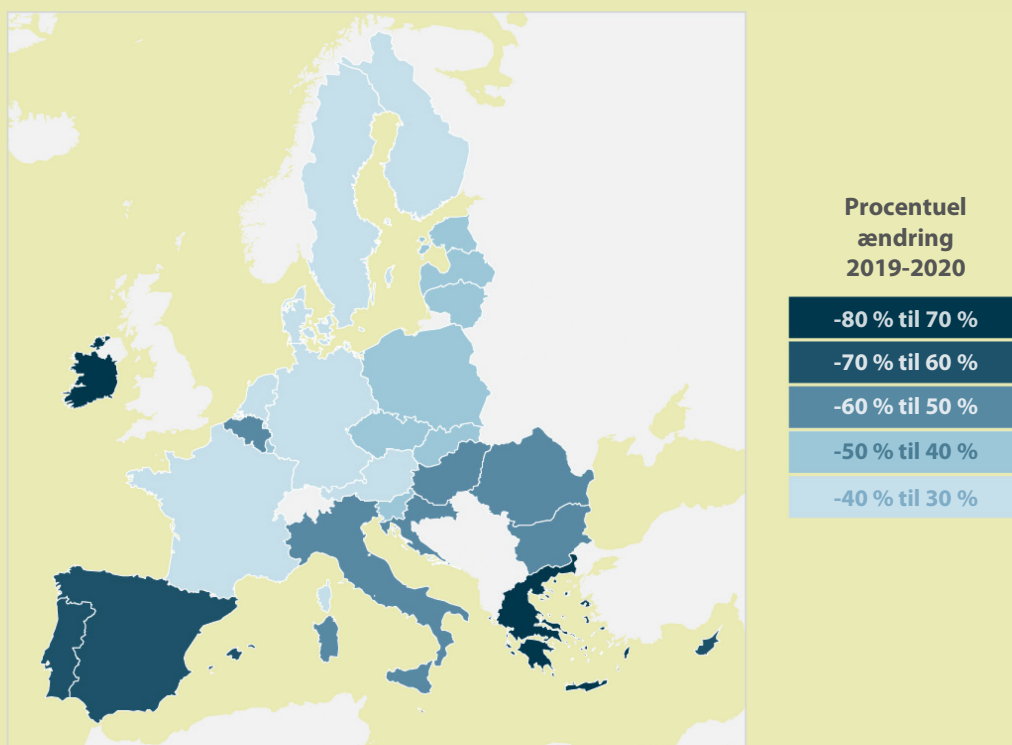
¹⁴ Baseret på ændringen fra 2019 til 2020. Eurostat, *Impact of COVID-19 on employment income - advanced estimates*, dataudtræk fra oktober 2020.

Tekstboks 1

Covid-19 og turistbranchen, 2020

FN's Verdensturistorganisation (UNWTO) udgiver med jævne mellemrum sit "World Tourism Barometer". Ifølge opdateringen fra marts 2021 faldt antallet af turister med 73 % (over 900 millioner færre turister) alene i 2020¹⁵, hvilket fik væsentlig indvirkning på indtægterne for hoteller og restauranter, rejsearrangører, rejsebureauer, krydstogtvirksomheder og luftfartselskaber og direkte bragte mere end 174 millioner job i fare¹⁶, herunder mere end 10 millioner i EU¹⁷. Ifølge OECD var Grækenland, Portugal, Østrig, Spanien og Italien, der er særligt afhængige af turisme på forskellige niveauer, i størst fare for at miste en betydelig andel af deres BNP, med ødelæggende økonomiske og sociale konsekvenser¹⁸.

Figur 3 – Ændring i turistbranchens forventede værdi, 2019-2020

Kilde: Revisionsretten, baseret på Kommissionens *Winter Forecast* (2021).

I sine udvidede scenarier for 2021-2024 forudser UNWTO, at den internationale turisme vil vende tilbage i anden halvdel af 2021. Ikke desto mindre forventes antallet af internationale turister først at være tilbage på samme niveau som i 2019 om 2,5 til 4 år.¹⁹

Fra håbets sommer til anden bølge

13 De positive resultater af nedlukningsforanstaltningerne skabte sammen med håbet om en vaccine og sommervejret forventninger om, at pandemien snart ville være overstået. I juni 2020 begyndte EU og medlemsstaterne gradvis at lempe de sociale og økonomiske restriktioner. Et fald i antallet af covid-19-tilfælde og dødsfald, en stærk stigning i BNP for EU-27 (på 11,5 %²⁰ fra andet til tredje kvartal af 2020) samt en stigende beskæftigelse var med til at bekræfte troen på, at et vendepunkt var nået. Ting vendte langsomt tilbage til en tilstand, der kunne beskrives som "normalitet med begrænsninger". På betingelse af, at der blev indført bestemte sundheds- og sikkerhedsrestriktioner, kunne barer og restauranter genåbne, sociale og kulturelle arrangementer blev tilladt, og det var endda muligt at rejse igen.

14 Sommermånedernes optimisme endte brat i efteråret, da anden bølge - der i overvejende grad var drevet af en mere smitsom og dødeligere variant, som først blev opdaget i Det Forenede Kongerige - knuste både borgernes og politikernes store forventninger. Som forskerne havde advaret om, steg smittetallene og dødstallene til hidtil usete højder. De fleste medlemsstater genindførte nedlukningsforanstaltninger og rejseforbud, som dog i de fleste tilfælde var mindre strenge og ofte blev indført med en vis tøven, eftersom folk var udmattede og mere modvillige med hensyn til at støtte og overholde disse regler og restriktioner.

15 Efter en relativt stabil vækst på 1,6 % i 2019²¹ faldt EU-27's BNP samlet set med 6,2 % i 2020, idet medlemsstaterne oplevede varierende - men i alle tilfælde betydelige - tab i BNP. Prognoserne for de næste to år viser fortsat betydelige forskelle

¹⁵ UNWTO, *Impact assessment of the COVID-19 outbreak on international tourism*.

¹⁶ WTTC, "*174m Travel & Tourism jobs could be lost due to COVID-19 and travel restrictions*", says WTTC, 29.10.2020.

¹⁷ Europa-Kommissionen, *Tourism and employment: how the severity of future coronavirus waves could impact jobs*, 26.8.2020.

¹⁸ Europa-Parlamentet, *Parliamentary questions*, 15.4.2020.

¹⁹ Idem (16).

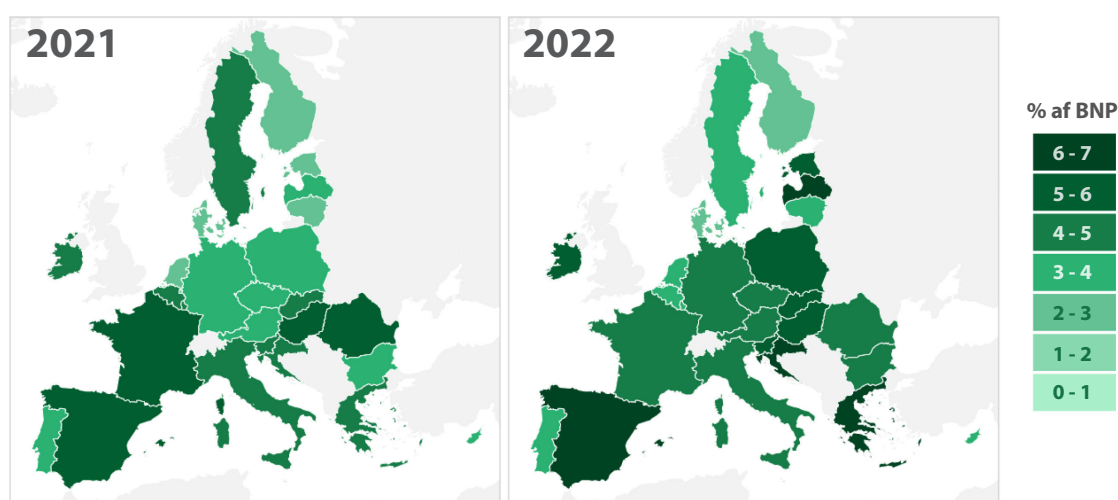
²⁰ Eurostat, *Pressemeddelelse 178/2020*, 8.12.2020.

²¹ Eurostat, *Pressemeddelelse 30/2021*, 9.3.2021.

mellem landene. Selv om BNP for EU-27 forventes at stige igen med 4,2 % i 2021 og 4,4 % i 2022, forventes den økonomiske genopretning fortsat at være ulige: Nogle medlemsstater vil måske kunne vende tilbage til niveauet før krisen i slutningen af 2021, mens andre vil få svært ved at gøre dette før udgangen af 2022²² (jf. [Figur 4](#)). Dette skyldes de strukturelle forskelle mellem de nationale økonomier (f.eks. afhængigheden af turisme), de forskellige strategier for bekæmpelse af pandemien og den økonomiske situation før krisen, som begrænsede støtteomfanget i nogle lande.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om Kommissionens [økonomiske forårsprognose 2020](#).

Figur 4 – Prognoser for BNP-vækst i EU, 2021-2022

Kilde: Revisionsretten, baseret på Kommissionens [Spring Forecast \(2021\)](#).

16 Ifølge Kommissionens økonomiske forårsprognose 2021 skete der samtidig det i 2020, at den offentlige gæld i forhold til BNP steg med over 13 procentpoint i EU og euroområdet og nåede henholdsvis 92 % og 100 %. Kommissionen forventer, at denne gældskvote i 2021 vil stige yderligere og nå et nyt højdepunkt på ca. 95 % i EU og 102 % i euroområdet, før den falder lidt i 2022²³. Dette skyldes hovedsagelig, at skatteindtægterne er faldet på grund af nedgangen i den økonomiske aktivitet, og at der er vedtaget diskretionære foranstaltninger såsom skattelettelser og reducerede skattesatser samt afholdt ekstraordinære udgifter for at støtte beskæftigelsen og sundhedssektoren. I løbet af de næste to år kan mindst en tredjedel af

²² Europa-Kommissionen, [Winter 2021 Economic Forecast](#).

²³ Europa-Kommissionen, [Spring 2021 Economic Forecast](#).

medlemsstaterne forvente, at deres gældskvote vil falde, mens andres fortsat vil ligge et godt stykke over 100 % i hele 2022²⁴ (jf. også [Snapshot 5: Indvirkning på de offentlige finanser](#)).

Fra vaccinehåb til tredje bølge

17 Den 21. december 2020 fik den første covid-19-vaccine EU-markedsføringstilladelse, efterfulgt af yderligere tre kandidatvacciner (jf. punkt [28](#)). Men den lovende start på 2021 kunne ikke stå sin prøve i virkelighedens verden. Udrulningen af vaccinstrategien levede ikke op til forventningerne²⁵ på grund af manglende forsyninger, leverings- og koordinationsfejl og alt for meget bureaukrati, hvilket alt sammen sinkede vaccinationsprocessen, så smitten kunne løbe løbsk. Hertil kom, at nye og mere smitsomme varianter såsom beta-mutationen ("den sydafrikanske variant") og gamma-mutationen ("den brasilianske variant")²⁶ begyndte at cirkulere i Europa og kulminerede i den tredje bølge. Nedlukningerne måtte forlænges eller genindføres, og restriktionerne blev igen strammet. Samtidig voksede de civile og politiske protester mod de strenge forebyggelses- og inddæmningsforanstaltninger, og somme tider blev protesterne kombineret med massedemonstrationer.

18 I øjeblikket er det eneste, der kan siges med nogen form for sikkerhed, at covid-19-pandemien er en flerdimensionel og asymmetrisk krise, som har påvirket næsten alle områder af den offentlige og private sfære, det være sig folkesundhed, økonomisk aktivitet, arbejdsmarked, uddannelse eller offentlige finanser. Krisens indvirkning og reaktionerne herpå har varieret meget på tværs af EU - men også nationalt, regionalt og somme tider endda lokalt - både tidsmæssigt og med hensyn til omfang og karakter. Nogle medlemsstater og regioner er i øjeblikket mere påvirket af krisen end andre, men erfaringerne har vist, at dette alt sammen kan ændre sig inden for blot få uger. Nogle er stadig lammet af strukturelle underskud fra før krisen, som begrænser deres mulighed for at håndtere situationen og derefter iværksætte projekter, der kan forme deres fremtid. Det står allerede klart, at covid-19 vil få langvarige konsekvenser for den måde, vi lever og arbejder på i fremtiden, og at der

²⁴ Europa-Kommissionen, [Autumn 2020 Economic Forecast](#).

²⁵ EU's oprindelige målsætning var at have vaccineret mindst 70 % af den voksne befolkning tidligt på sommeren 2021.

²⁶ ECDC, [Infographic: Mutation of SARS-CoV-2 - current variants of concern](#), 19.4.2021.

f.eks. er behov for mere og bedre samarbejde, da virus er lige glade med nationale grænser.

Indvirkning på udvalgte politikområder i snapshots

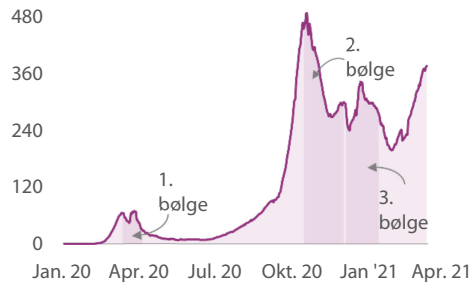
19 Eftersom en vurdering af covid-19's indvirkning på EU og medlemsstaterne kun kan være foreløbig på nuværende tidspunkt, og da det altid er svært at fastsætte et passende skæringspunkt, foretrækker vi at lade tal registreret på bestemte tidspunkter og udvalgte politikområder tale for sig selv. Ud over oplysningerne ovenfor, som er præsenteret i kronologisk rækkefølge, har vi udarbejdet en række snapshots for at give et samlet perspektiv på EU og medlemsstaterne i 2020. Med disse snapshots foregiver vi ikke at give et fuldstændigt billede af de enkelte politikområder, men vi forsøger at illustrere følgende aspekter af krisen:

- a) at den er flerdimensionel, dvs. ikke begrænset til folkesundhed
- b) at den har en betydelig og forstyrrende indvirkning på EU som helhed
- c) at den har en asymmetrisk indvirkning på medlemsstaterne, både tidsmæssigt, kvantitativt og kvalitativt.

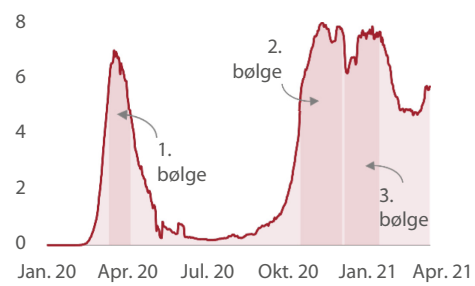
Snapshot 1: Indvirkning på folkesundheden

Samlet indvirkning på EU

Smittetilfælde pr. million indbyggere

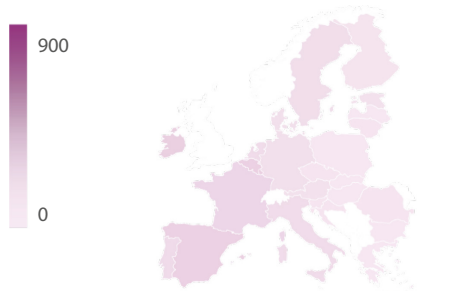
Dødsfald pr. million indbyggere

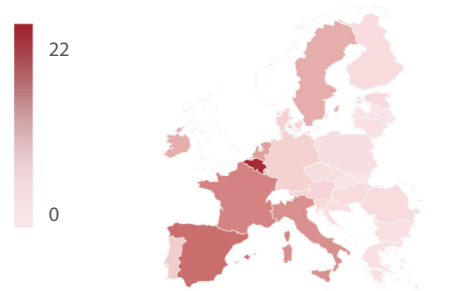
Asymmetrisk indvirkning på medlemsstaterne

Smittetilfælde pr. million indbyggere

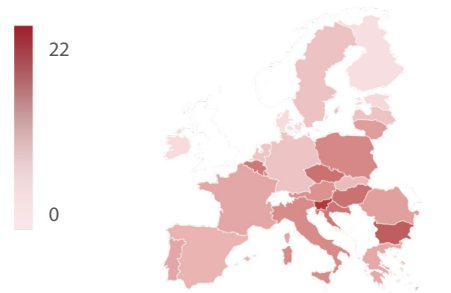
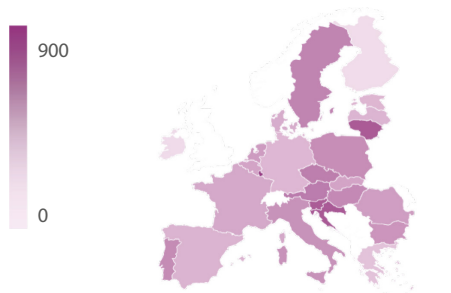
Første bølge

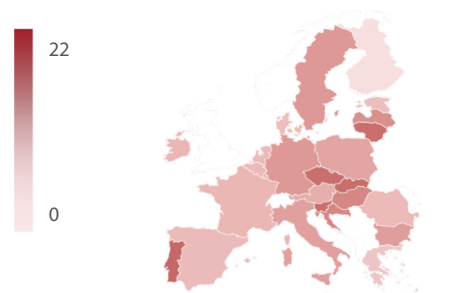
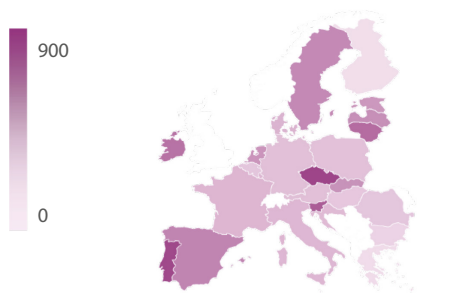
Dødsfald pr. million indbyggere

Anden bølge

Tredje bølge

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra *Our World in Data*.

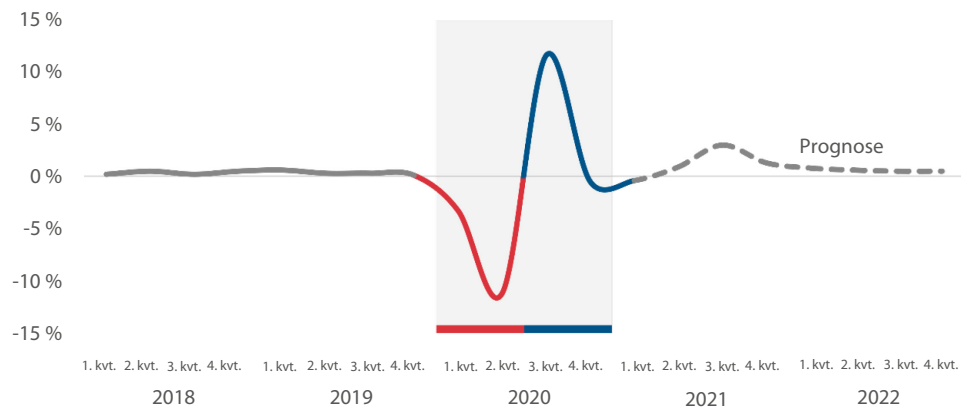
DEL I - Covid-19-pandemiens indvirkning på EU og medlemsstaterne

24

Snapshot 2: Indvirkning på økonomien

Samlet indvirkning på EU

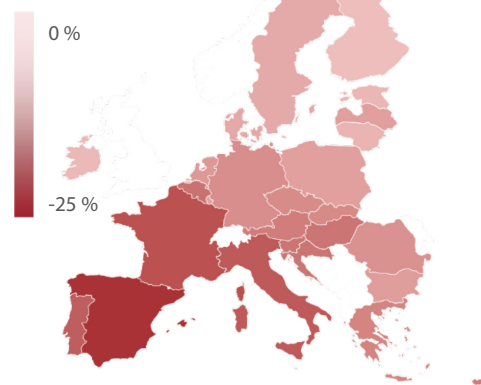
Realvækst i BNP, EU 2018-2020, og prognoser frem til 2022 (kvartalsmæssige ændringer)

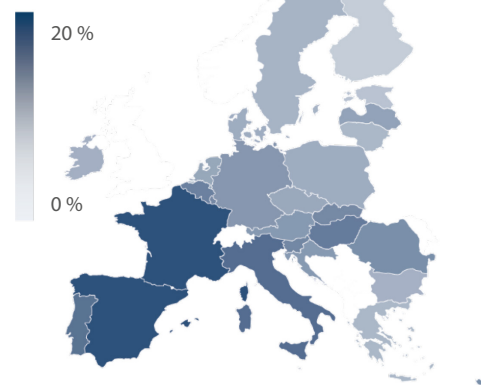
Asymmetrisk indvirkning på medlemsstaterne

BNP-resultat i 2020 (kvartalsmæssige ændringer)

Fald i 1. kv.-2. kv.

Genopretning i 3. kv.-4. kv.

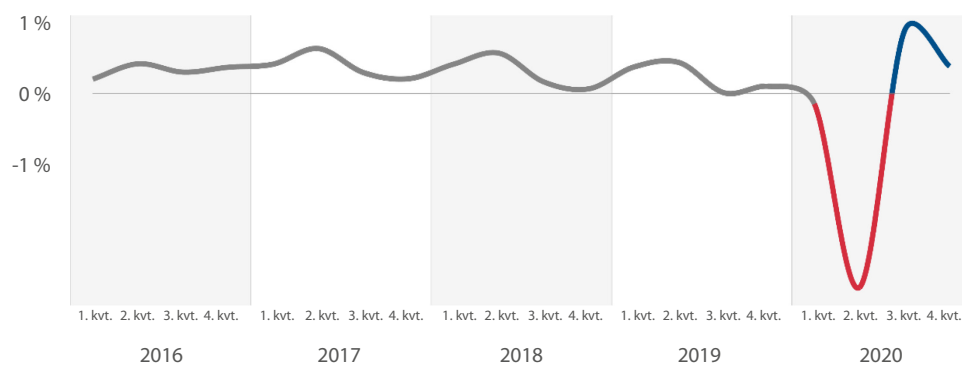

Kilde: Revisionsretten, baseret på Kommissionens *Spring Forecast* (2021).

Snapshot 3: Indvirkning på arbejdsmarkedet

Samlet indvirkning på EU

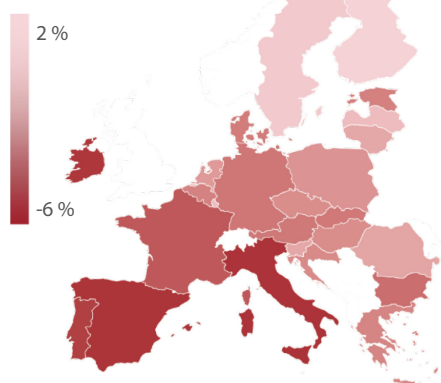
Udvikling i beskæftigelsesvæksten, EU 2016-2020 (kvartalsmæssige ændringer)

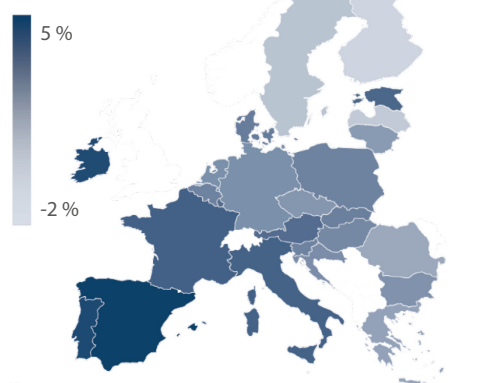
Asymmetrisk indvirkning på medlemsstaterne

Beskæftigelsesfrekvens i 2020 (kvartalsmæssige ændringer)

Ændring i 1. kv.-2. kv.

Ændring i 3. kv.-4. kv.

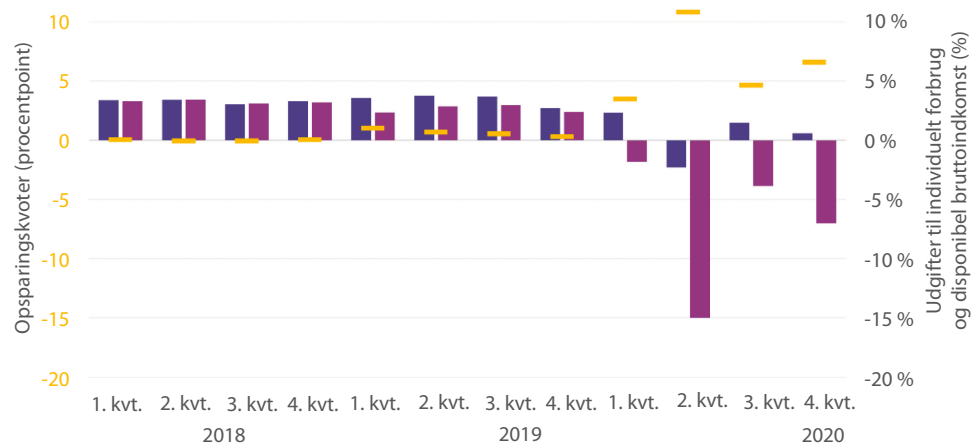

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Eurostat.

Snapshot 4: Indvirkning på husholdninger og privatpersoner

Samlet indvirkning på EU

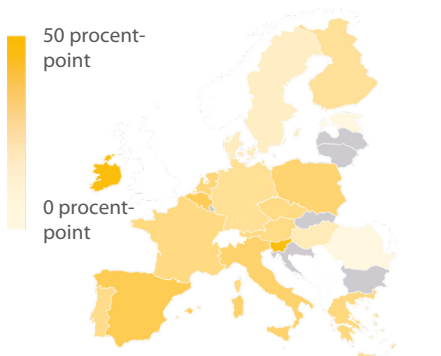
Opsparingskvoten (i procentpoint) stiger kraftigt som følge af den voksende kløft mellem **udgifterne til individuelt forbrug** og den **disponible bruttoindkomst** i 2018-2020 (årlige ændringer)

Asymmetrisk indvirkning på medlemsstaterne

Opsparingskvote i 2020 (i procentpoint)

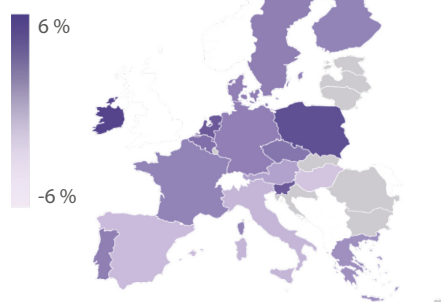
(sammenlignet med 2019)

Der foreligger ingen data for den angivne periode

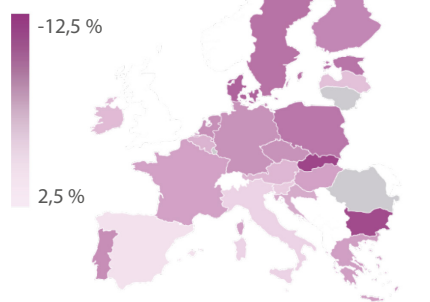
Disponibel bruttoindkomst i 2020

(sammenlignet med 2019)

Udgifter til individuelt forbrug i 2020

(sammenlignet med 2019)

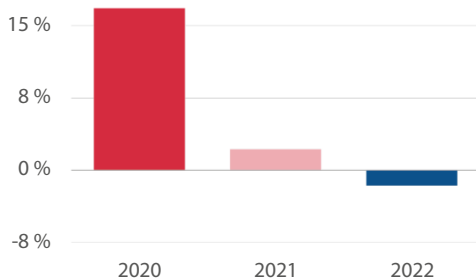

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Eurostat.

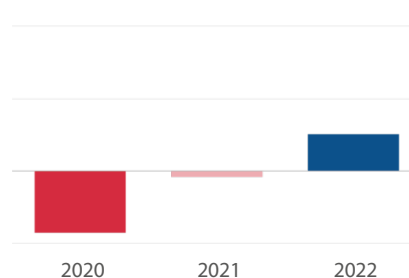
Snapshot 5: Indvirkning på de offentlige finanser

Samlet indvirkning på EU

Ændringer i den offentlige gæld 2020-2022

Ændringer i budgetsaldoen 2020-2022

Asymmetrisk indvirkning på medlemsstaterne

Offentlig gæld 2020

% af BNP

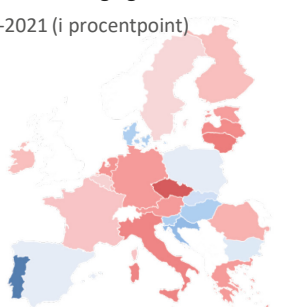
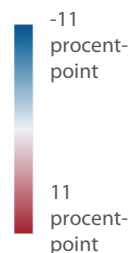
Budgetsaldo 2020

% af BNP

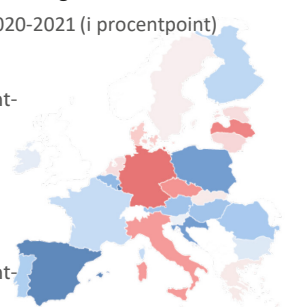
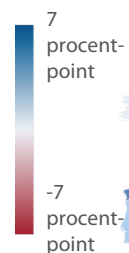
Prognose for den offentlige gæld 2021-2022

Ændring 2020-2021 (i procentpoint)

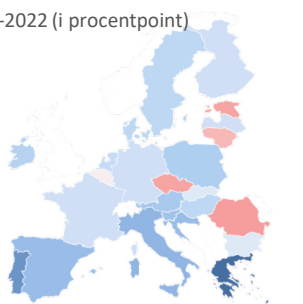
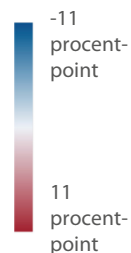

Prognose for budgetsaldoen 2021-2022

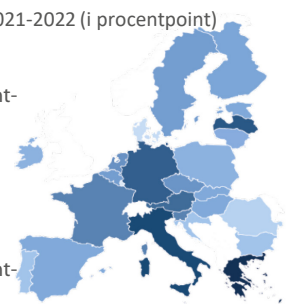
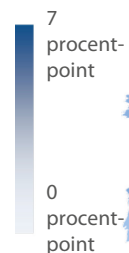
Ændring 2020-2021 (i procentpoint)

Ændring 2021-2022 (i procentpoint)

Ændring 2021-2022 (i procentpoint)

Formningen af reaktionen på covid-19

20 På de fleste af de områder, der er blevet hårdt ramt af pandemien, eller hvor specifikke interventioner er eller bør være en del af en effekt reaktion, har EU kun begrænsede beføjelser til at handle. Dette skyldes dels, at disse områder ikke henhører under EU's enekompetence, dels, at den delte kompetence med medlemsstaterne betød, at der manglede beredskabkapacitet før krisen og tidlig enighed om fælles tiltag og instrumenter, da krisen brød ud. Efter en svær start lader det dog til, at EU nu har fået løst problemerne med koordinering, støtte og supplerende handlinger. Ud over at dette har bidraget til at afbøde virkningerne af krisen, har det også styrket medlemsstaternes evne til at håndtere de mest presserende problemer på områderne folkesundhed, socioøkonomisk politik og finanspolitik.

Folkesundhed

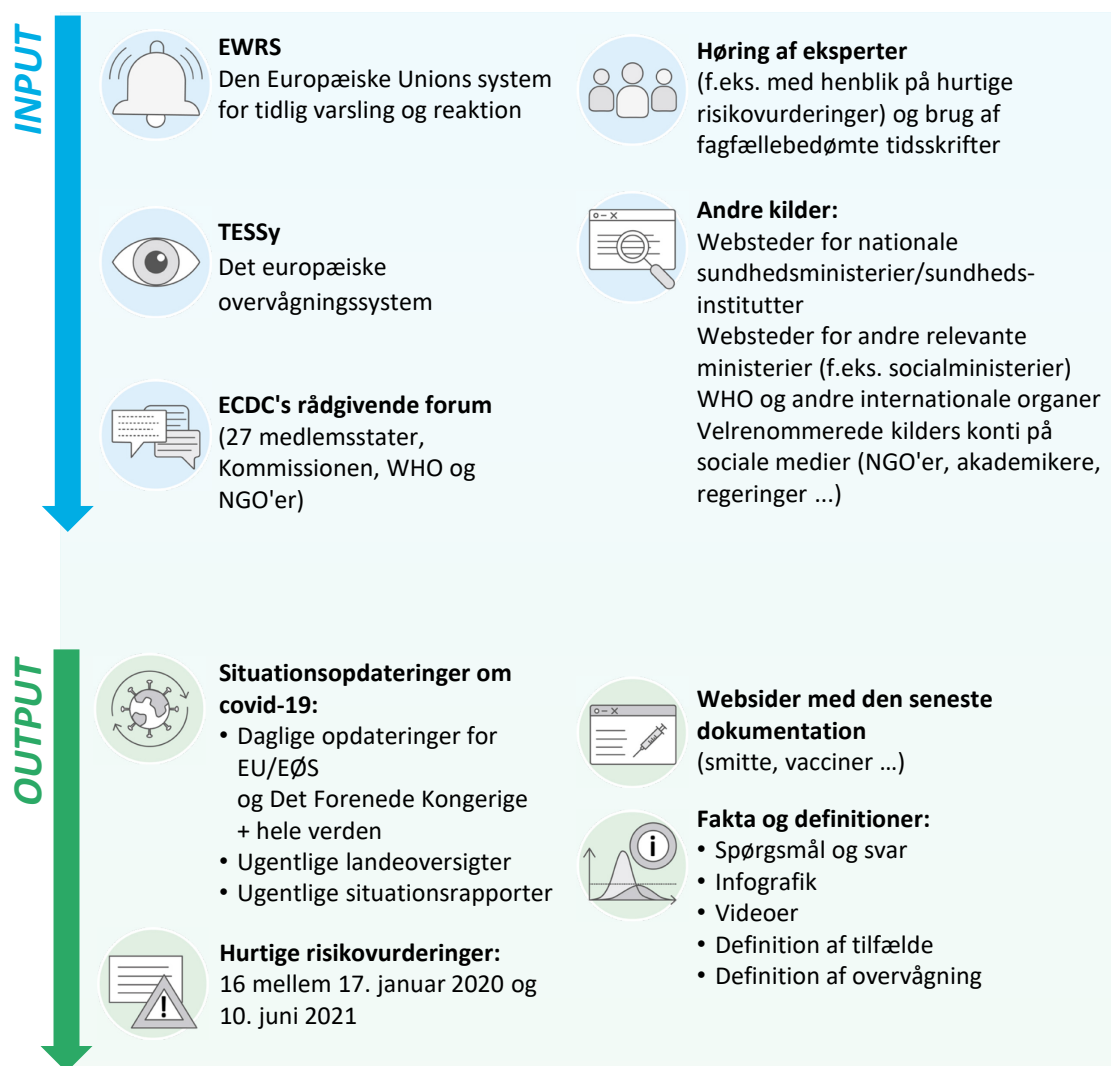
21 Folkesundhed henhører under medlemsstaterne enekompetence. EU kan dog støtte og supplere medlemsstaternes folkesundhedspolitikker²⁷ ved eksempelvis at koordinere samarbejdet i situationer med grænseoverskridende trusler og naturkatastrofer. EU er også ansvarlig for epidemiologisk overvågning, tilsyn, mekanismen for tidlig varsling (primært via Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC), jf. også [Figur 5](#)) og foranstaltninger til bekæmpelse af alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler (inklusive beredskabs- og indsatsplanlægning)²⁸.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [folkesundhed](#).

²⁷ Indsatsen "skal være rettet mod at forbedre folkesundheden og forebygge sygdomme hos mennesker samt imødegå forhold, der kan indebære risiko for den fysiske og mentale sundhed" (artikel 168 i TEUF), og dette omfatter også bekæmpelse af større sundhedstrusler.

²⁸ [Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1082/2013/EU](#) af 22. oktober 2013 om alvorlige grænseoverskridende sundhedstrusler.

Figur 5 – ECDC's arbejde vedrørende covid-19

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra ECDC.

Indkøb og levering af medicinsk udstyr

22 I marts 2020 oprettede Kommissionen en strategisk medicinsk beredskabs- og distributionsmekanisme (kendt som rescEU²⁹), hvor EU og medlemsstaterne arbejder tæt sammen (jf. også [Tekstboks 2](#)). Medlemsstaterne opbevarer og indkøber vigtigt

²⁹ rescEU-programmet er en del af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, der har til formål at styrke katastrofebeskyttelsen og håndteringen af nye risici. Programmet omfatter også etablering af en ny europæisk reserve af ressourcer (herunder brandbekæmpelsesfly, helikoptere, medicinsk udstyr mv.), der kan mobiliseres i nødsituationer.

medicinsk udstyr på vegne af EU. Med et budget på 380 millioner euro finansierer Kommissionen op til 100 % af udviklingen og udbredelsen af rescEU og administrerer distributionen af medicinsk udstyr såsom respiratorer, personlige værnemidler (PV), vacciner, behandlinger og laboratorieudstyr.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [rescEU](#).

Tekstboks 2

Sammen i kampen mod covid-19 (januar 2021)

Mange EU-lande gjorde langt mere, end de var forpligtet til i henhold til EU-programmerne. Da Italien blev alvorligt ramt af det første udbrud af virusset, sendte mange lande således støtte. Østrig donerede medicinske masker og respiratorer, Danmark leverede felthospitalsudstyr, Tjekkiet sendte beskyttelsesdragter, og Tyskland sendte 5 ton medicinske forsyninger. Frankrig eksporterede mere end to millioner ansigtsmasker til andre medlemsstater. Ungarn, Østrig og Nederlandene sendte 150 respiratorer til Tjekkiet.

I alt 620 000 FFP2- og FFP3-ansigtsmasker og 50 000 kropsbeskyttelsesartikler blev distribueret fra rescEU's medicinske lagre frem til december 2020. Endvidere er 30 respiratorer udlånt i seks måneder til Tjekkiet. rescEU's lagre er med til at forbedre beredskabet i EU. De fyldes løbende op, og der foretages regelmæssige leveringer baseret på anmodninger fra de lande, der har størst behov.

Da Belgien oplevede en stor stigning i antallet af alvorlige covid-19-tilfælde i oktober 2020, gik landets sundhedssystem i krisetilstand. Nabolandet Tyskland tog imod belgiske patienter på sine hospitaler, hvor der var flere disponible senge på intensivafdelingerne. Under den første bølge tog Tyskland imod mere end 230 kritiske patienter fra Italien, Frankrig og Nederlandene. Østrig og Luxembourg tog også imod patienter fra Frankrig og Italien.

Kilde: Rådet, [5 ways the EU and member states work together against COVID-19](#), 18.1.2021.

23 I april 2020³⁰ aktiverede Rådet nødhjælpsinstrumentet (ESI)³¹. Dette er et værktøj, der giver EU mulighed for at yde nødhjælp over det almindelige budget for at hjælpe medlemsstater med at håndtere de menneskelige og økonomiske konsekvenser af en krise. Støtten kan omfatte centrale indkøb, koordinering og transport af nødvendigt medicinsk udstyr, hjælp til rekruttering af yderligere sundhedspersonale og finansiel bistand. De fælles beredskabslagre under både ESI og rescEU finansieres med 3 milliarder euro fra EU-budgettet og yderligere 3 milliarder euro fra medlemsstaterne.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [ESI](#).

24 Siden april 2020 har Kommissionen iværksat adskillige fælles offentlige udbud for op til 25 medlemsstater. Denne ordning giver medlemsstaterne mulighed for at bestille personlige værnemidler (kitler, handsker, briller, ansigtsvisirer og masker), respiratorer, laboratorieudstyr (sæt, reagenser, vatpinde og laboratorieforbrugsvarer), behandlinger (remdesivir) og medicin til intensiv pleje (smertestillende, antibiotika, muskelafslappende midler, bedøvelsesmidler mv.).

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [fælles indkøb](#).

Støtte til forskning i behandling, diagnosticering og vacciner

25 Siden marts 2020 har EU investeret over 600 millioner euro i forskningsprojekter vedrørende coronavirus via forsknings- og innovationsprogrammet Horisont 2020. Der er stillet tilskud til rådighed for projekter, der beskæftiger sig med bl.a. diagnosticering, behandlinger, vacciner, epidemiologi og produktion samt medicinske og digitale teknologier.

26 I juli 2020 tildelte Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank (EIB) CureVac, en tysk bioteknologivirksomhed, 75 millioner euro i Horisont 2020-finansiering til vaccineudvikling og produktionsudvidelse. EIB har også indgået en aftale med BioNTech SE, en anden tysk virksomhed, om at udvikle dens

³⁰ Europa-Kommissionen, [COM/2020/175 final](#), 2.4.2020.

³¹ Rådets forordning (EU) 2016/369 af 15. marts 2016 om ydelse af nødhjælp i Unionen, 16.3.2016

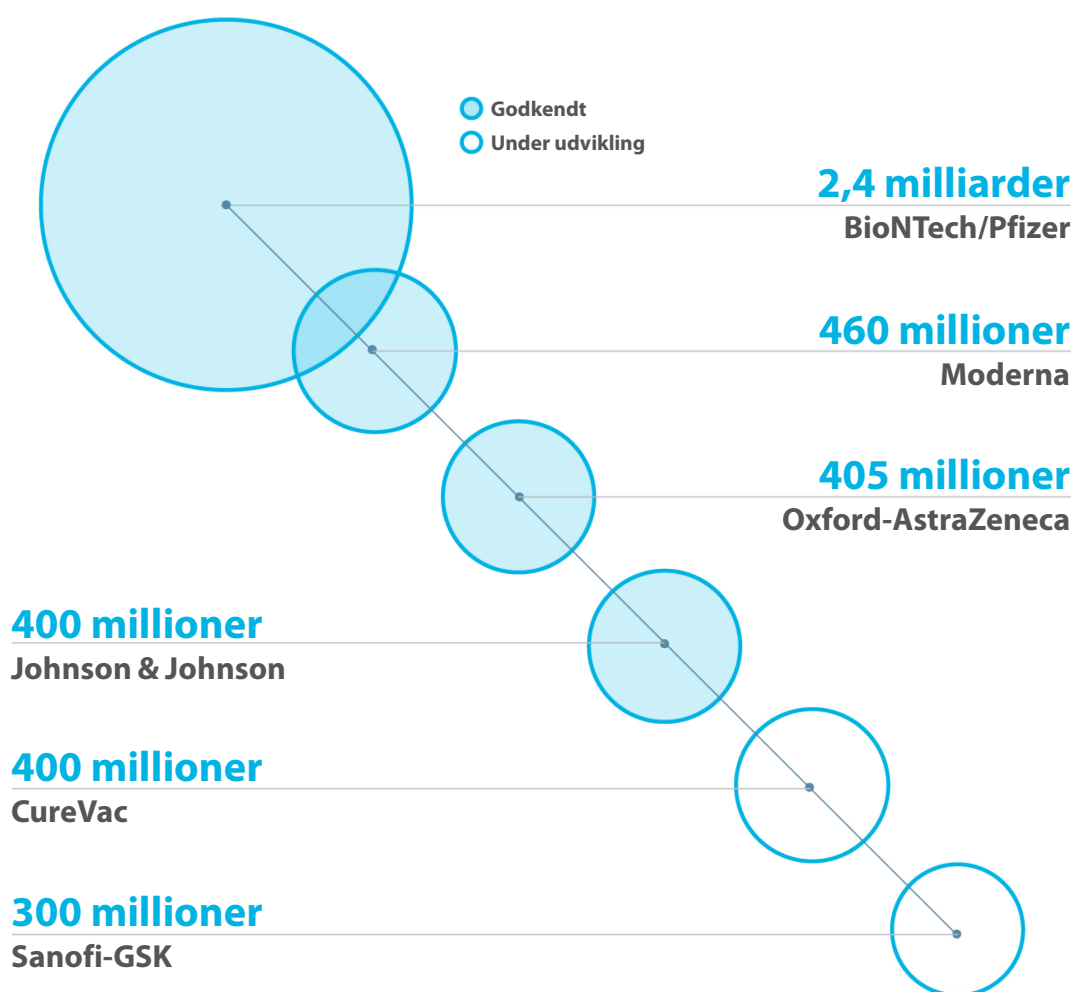
vaccineprogram til 100 millioner euro (understøttet af lånegarantier fra Horisont 2020-programmet).

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [Horisont 2020-projekter](#).

27 I juni 2020 fremlagde Kommissionen *EU-strategien for covid-19-vacciner* for at fremskynde udvikling, produktion og anvendelse af vacciner. Siden da har EU indgået aftaler med seks lægemiddelvirksomheder (jf. [Figur 6](#)) for at give medlemsstaterne mulighed for at købe vacciner, så snart de har fået EU-markedsføringstilladelse efter anbefaling fra Det Europæiske Lægemiddelagentur (EMA, jf. [Tekstboks 3](#)).

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [EU's vaccinestrategi](#).

Figur 6 – Vaccinedoser sikret af Kommissionen (maj 2021)

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

28 Indtil nu har Kommissionen givet markedsføringstilladelser på særlige vilkår til følgende vacciner:

- a) BioNtech og Pfizer (21. december 2020)
- b) Moderna (6. januar 2021)
- c) Oxford-AstraZeneca (29. januar 2021)
- d) Johnson & Johnson (11. marts 2021).

Tekstboks 3

Det Europæiske Lægemiddelagentur

EMA ligger i Amsterdam og blev oprettet ved forordning (EØF) nr. 2309/93, der senere blev erstattet af forordning (EF) nr. 726/2004. Det arbejder via et EU-dækkende netværk og koordinerer de videnskabelige ressourcer, som de nationale myndigheder stiller til dets rådighed til vurdering og overvågning af human- og veterinærmedicinske lægemidler.

EMA spiller en afgørende rolle i covid-19-vaccinationskampagnen, da dets videnskabelige udvalgs omfattende og uafhængige evalueringer af nye lægemidler danner grundlaget for Kommissionens bevilling af EU-markedsføringstilladelser³².

Økonomi og offentlige finanser

29 Der er stor forskel på EU's økonomiske beføjelser på de forskellige politikområder. Det europæiske semester danner rammen for EU's koordinering af økonomisk politik i alle medlemsstater (inklusive specifikke regler for finanspolitisk overvågning). Det blev etableret som en reaktion på svagheder i EU's økonomiske styring, som hovedsagelig viste sig under den finansielle og økonomiske krise i 2008, og det har til formål at forhindre opbygning af ubalancer og sikre konvergens og stabilitet i EU. Det europæiske semester ledes af Kommissionen og Rådet. Det er dog medlemsstaterne, der i sidste ende træffer de økonomiske og finanspolitiske

³² EMA, *Authorisation of medicines*.

beslutninger inden for rammerne af de fælles aftalte regler (f.eks. om overholdelse af kriterierne i Maastrichtaftalen).

30 Samtidig spiller Kommissionen en afgørende rolle med hensyn til nationale statsstøtteordninger, da den kontrollerer medlemsstaternes overholdelse af de EU-regler, der forhindrer urimelig konkurrence, og kan forhindre, at der ydes for stor finansiel støtte til erhvervssektoren. På visse betingelser kan Kommissionen imidlertid suspendere de generelle regler og give tilladelse til ekstraordinær tildeling af statsstøtte (jf. punkt [32](#)).

31 Rådet og Kommissionen forvalter også den finansielle bistand til medlemsstater, der befinder sig i en meget urolig økonomisk eller finansiell situation (via den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme og betalingsbalancefaciliteten). Indtil nu har EU-budgettet ikke været udformet til at afbøde store økonomiske chok på kort sigt, da det er begrænset af udgiftslofterne i de successive flerårige finansielle rammer og de forskellige budgetprogrammets udgiftsregler. I den forbindelse udgør etableringen af genopretningsinstrumentet *Next Generation EU* (NGEU) et paradigmeskifte, da det for første gang giver EU mulighed for at finansiere sine udgifter ved at optage gæld (jf. også punkt [39](#)).

Midlertidig suspension af EU's statsstøtteregler

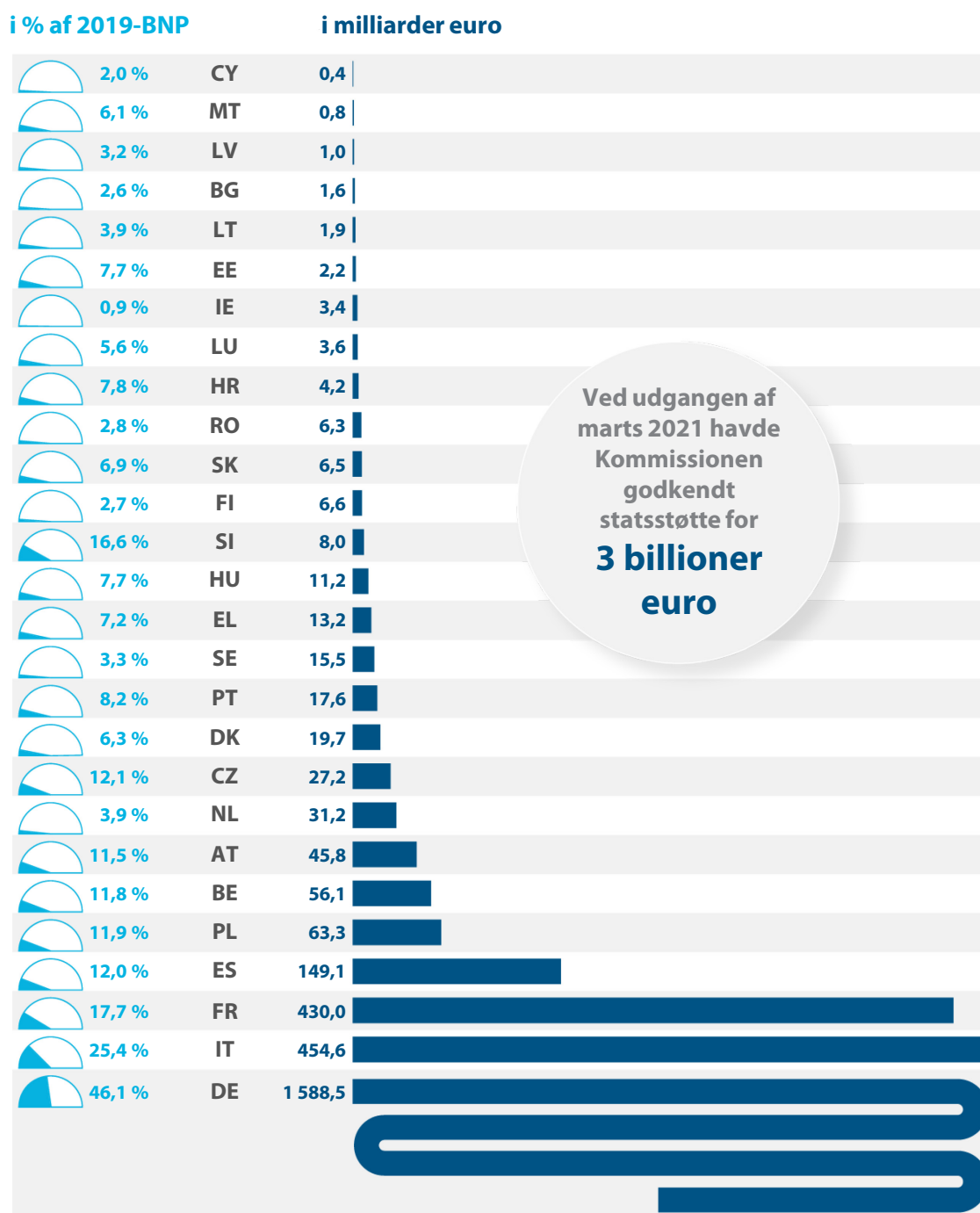
32 Den 19. marts 2020 vedtog Kommissionen nye *midlertidige rammebestemmelser* for statsstøtte, som gav medlemsstaterne mulighed for at yde offentlig støtte til virksomheder, der var berørt af krisen. I marts 2021 havde Kommissionen truffet over 470 beslutninger om godkendelse af ca. 580³³ nationale foranstaltninger meddelt af samtlige medlemsstater i forbindelse med pandemien. Indtil videre har Kommissionen ændret de midlertidige rammebestemmelser fire gange med henblik på bl.a. at øge omfanget af offentlig støtte (f.eks. til forskning), beskytte beskæftigelsen og økonomien og fremme rekapitalisering. Ved udgangen af marts 2021 havde Kommissionen godkendt statsstøtte for af 3 billioner euro (jf. [Figur 7](#)), svarende til ca. 22 % af EU-27's BNP i 2019³⁴.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [statsstøtte](#).

³³ Europa-Kommissionen, *Competition State aid Brief 1/2021*, marts 2021.

³⁴ Egne beregninger baseret på [data fra Eurostat](#).

Figur 7 – Statsstøtte godkendt af Kommissionen, 2020

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen (*Competition State aid brief 1/2021*).

Fleksibilitet under EU's finanspolitiske regler

33 Den 23. marts 2020 aktiverede Kommissionen og Rådet stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul³⁵, så medlemsstaterne midlertidigt kan afvige fra de europæiske finanspolitiske regler, der gælder for deres budgetter, og træffe alle de foranstaltninger, som de finder nødvendige for at imødegå krisen, uden at sætte den finanspolitiske holdbarhed over styr. Dette gav bl.a. de nationale regeringer mulighed for at øge udgifterne til sundhedsvæsenet og økonomien samt at sikre job og beskæftigelse under krisen.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [stabilitets- og vækstpagten](#).

Økonomisk støtte til medlemsstaterne

34 Den 26. marts 2020 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet *investeringsinitiativet som reaktion på coronavirusset* (CRII) og frigav dermed 37 milliarder fra *de Europæiske Struktur- og Investeringsfonde* (ESIF) til at støtte arbejdsmarkedet, SMV'er, sundhedsvæsenet og andre vigtige sektorer. Endvidere ydede *Den Europæiske Unions Solidaritetsfond* yderligere 800 millioner euro i finansiel bistand til de hårdest ramte lande.

35 CRII trådte i kraft den 1. april 2020 og blev senere samme måned efterfulgt af CRII+, en supplerende pakke af forenklede midlertidige foranstaltninger, der giver mulighed for større fleksibilitet i anvendelsen af ikketildelte midler fra ESI-fondene, f.eks. ved at give:

- a) flere muligheder for overførsel af forpligtelser mellem fonde under samhørighedspolitikken³⁶, regionskategorier og finansieringsmål
- b) mulighed for fuld finansiering over EU-budgettet af samhørighedspolitiske udgifter til covid-19-programmer i regnskabsåret fra 1. juli 2020 til 30. juni 2021.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [CRII](#) og [CRII+](#).

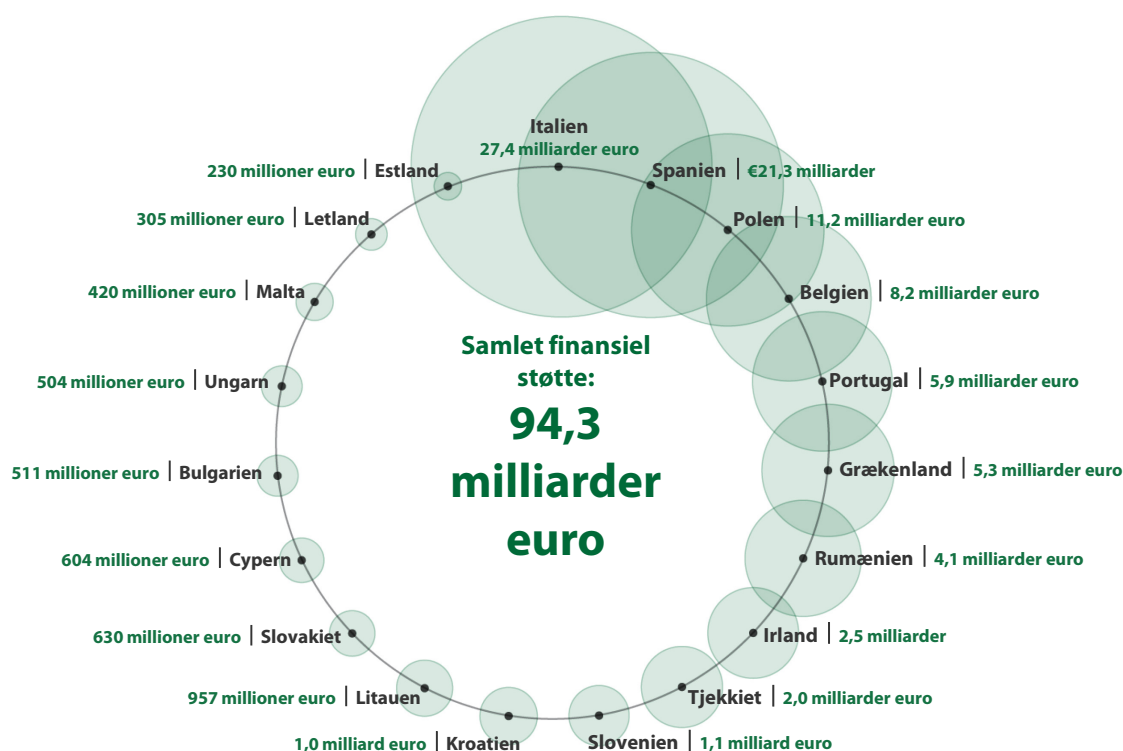
³⁵ Stabilitets- og vækstpagten er et sæt regler, der skal sikre, at EU-medlemsstaterne arbejder for sunde offentlige finanser og samordner deres finanspolitik (Europa-Kommissionen, [Stabilitets- og vækstpagten](#)).

³⁶ Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden.

36 Den 9. april 2020 foreslog Eurogruppen³⁷ tre nødsikkerhedsnet, der skulle støtte job og beskæftigelse, virksomheder og offentlige finanser. Pakken på 540 millioner euro blev godkendt den 23. april af Rådet, som opfordrede til at gøre den operationel senest den 1. juni 2020:

- a) *Pandemikrisehjælpen* fra den europæiske stabilitetsmekanisme - 240 milliarder euro til de medlemsstater, der er hårdest ramt af covid-19-krisen
- b) *EIB's Paneuropæiske Garantifond* - 200 milliarder euro til at hjælpe virksomheder, navnlig SMV'er, der oplever likviditetsvanskeligheder
- c) *SURE-instrumentet* (støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation) - 100 milliarder euro til finansiering af arbejdsdelingsordninger og lignende foranstaltninger (jf. *Figur 8*).

Figur 8 – SURE, samlede tildelinger pr. medlemsstat

Kilde: Revisionsretten, baseret på data fra Kommissionen.

³⁷ Økonomi- og finansministrene i euroområdet.

37 På baggrund af Kommissionens forslag godkendte Rådet i alt 94,3 milliarder euro i finansiel bistand til 19 medlemsstater via SURE. I maj 2021 var 89,6 milliarder euro af dette beløb blevet udbetalt.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [SURE](#).

Tiltag fra Den Europæiske Centralbank

38 Den 18. marts 2020 iværksatte Den Europæiske Centralbank sit *pandeminødopkøbsprogram*. Det er et værktøj, der øger den offentlige og den private sektors likviditet gennem målrettede langfristede markedsoperationer. Det giver medlemsstaterne mulighed for at hjælpe virksomheder og husholdninger med at håndtere krisens umiddelbare konsekvenser ved at tilbyde statslig låntagning på gunstigere vilkår. Pandeminødopkøbsprogrammet havde et oprindeligt budget på 750 milliarder euro, som blev suppleret med 600 milliarder euro den 4. juni og 500 milliarder euro den 10. december til i alt 1 850 milliarder euro.

Klik på nedenstående link for at få flere oplysninger om [pandeminødopkøbsprogrammet](#).

Genopretningsplanen for Europa

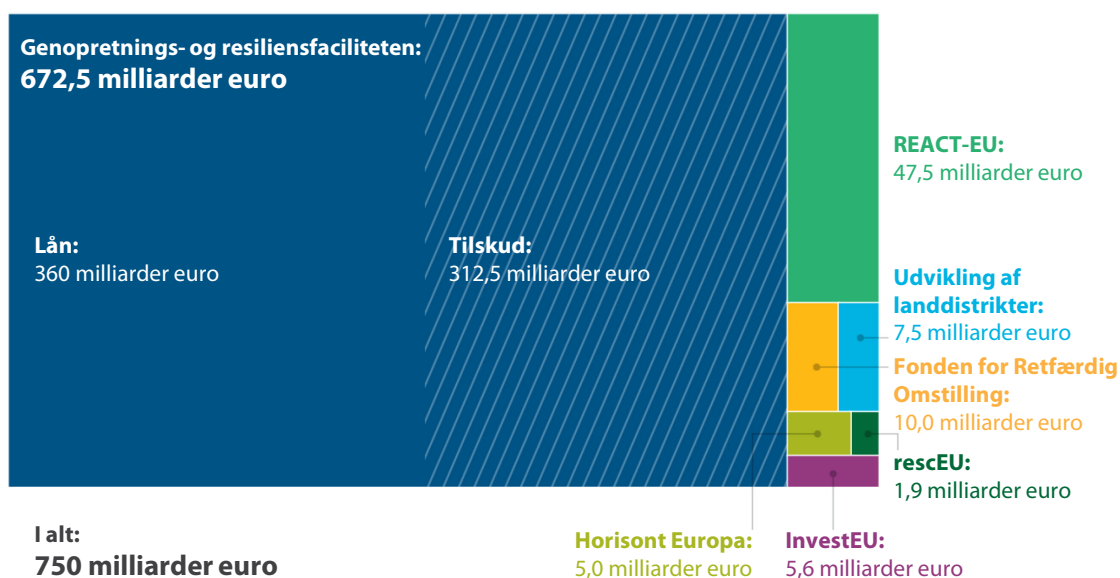
39 Den 27. maj 2020 fremsatte Kommissionen forslag om NGEU, det nye genopretningsinstrument med 750 milliarder euro, og om et styrket langsigtet EU-budget for 2021-2027. Den 21. juli godkendte Rådet Kommissionens forslag med adskillige vigtige ændringer. Dette nye midlertidige instrument er målrettet de umiddelbare socioøkonomiske skadevirkninger af pandemien og sigter mod at opbygge et grønnere, mere digitalt og mere modstandsdygtigt Europa. Midler tildeles syv individuelle programmer (jf. [Figur 9](#), hvoraf *genopretnings- og resiliensfaciliteten* og *genopretningsbistanden til samhørighed og til områder i Europa* (REACT-EU) er de mest fremtrædende³⁸:

³⁸ Med undtagelse af midlerne under genopretnings- og resiliensfaciliteten og REACT-EU har al NGEU-finansiering form af supplerende bevillinger til programmer under FFR for 2021-2027, og de skal anvendes i overensstemmelse med de sektorspecifikke regler.

- a) Genopretnings- og resiliensfaciliteten, som er det centrale element i NGEU, støtter medlemsstaternes investeringer i en hurtig genopretning. Dens budget på 672,5 milliarder euro fordeles via tilskud (312,5 milliarder euro) og lån (360 milliarder euro).
- b) REACT-EU (47,5 milliarder euro) bygger på initiativerne CRII og CRII+ med det formål at støtte job og beskæftigelse, SMV'er, de offentlige sundhedssystemer og omstillingen til en grønnere og mere digital økonomi. Finansiering er tilgængelig³⁹ i stort set alle sektorer.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [genopretningsplanen for Europa](#).

Figur 9 – NGEU, samlede tildelinger pr. program

Kilde: EU-Rådet.

³⁹ Via Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede.

Andre områder

Offentlig sikkerhed og civilbeskyttelse

40 På områderne offentlig sikkerhed og civilbeskyttelse har medlemsstaterne beføjelser til at indføre isolations- og nedlukningsforanstaltninger såsom grænselukninger, lukninger af butikker og virksomheder og andre regler, der begrænser den fri bevægelighed. EU, repræsenteret ved Kommissionen, har ikke kunne gøre meget andet end at tilbyde koordinering og udsende retningslinjer om begrænsning af skaden på det indre markeds integritet, navnlig den fri bevægelighed for varer og personer. I den forbindelse har Kommissionen mulighed for at kontrollere, om foranstaltningerne er berettigede, dvs. egnede, nødvendige og proportionelle i forhold til målene.

41 Allerede i slutningen af januar 2020⁴⁰ traf Kommissionen via *EU-civilbeskyttelsesmekanismen* foranstaltninger til at hjemhente EU-borgere, der var strandet rundt omkring i verden. Kommissionen hjalp også medlemsstaterne med at koordinere deres bistand- og hjemhentningsoperationer. Indtil nu har medlemsstaterne hentet mere end en halv million mennesker hjem fra hele verden, herunder 90 000 med hjælp fra civilbeskyttelsesmekanismen.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [EU-civilbeskyttelsesmekanismen](#).

42 Den 13. oktober 2020 vedtog medlemsstaterne *Rådets henstilling om en koordineret tilgang til restriktioner for den frie bevægelighed*⁴¹ som reaktion på covid-19-pandemien. Henstillingen angav fire centrale områder, hvor medlemsstaterne skulle koordinere deres indsats:

- a) et kortlægningsystem med en fælles farvekode
- b) fælles kriterier for medlemsstaternes bestemmelse af, om der skal indføres rejserestriktioner
- c) en fælles ramme for covid-19-rejseforanstaltninger (test og selvisolation)

⁴⁰ Europa-Kommissionen, *Coronavirus: EU Civil Protection Mechanism activated for the repatriation of EU citizens*, 28.1.2020.

⁴¹ Europa-Kommissionen, *COM (2020) 499 final*, 4.9.2020.

d) formidling af klare og rettidige oplysninger til offentligheden.

Kommissionen har udsendt en række retningslinjer og råd, eksempelvis om grænseforvaltning og sikring af arbejdstagernes fri bevægelighed (navnlig i sundhedssektoren og fødevarerektoren). Kommissionen har også lanceret *Re-Open EU*-platformen, der tilbyder rejsende epidemiologiske data og information om de aktuelle sikkerheds- og rejserestriktioner.

Klik på linket for at få yderligere oplysninger om [den fælles reaktion på coronavirus](#).

DEL II - Oversigt over OR'ernes arbejde

43 Revisionsretten og andre OR'er i EU reagerede hurtigt på denne krise uden fortilfælde ved at iværksætte mange revisions- og overvågningsaktiviteter. I 2020 offentliggjorde OR'erne i Belgien, Cypern, Tyskland, Letland, Litauen, Nederlandene, Portugal, Rumænien, Slovakiet og Sverige samt Revisionsretten 48 beretninger om adskillige politikområder (jf. *Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU*) Dette afsnit giver et overblik over 17 af disse beretninger, der dækker fem prioriterede områder for genopretningsudgifter. For at begrænse kompendiet til en overkommelig længde bidrog hvert OR med oplysninger om højst én beretning pr. prioriteret område⁴² og højst tre beretninger i alt. Hvert bidrag beskriver revisionsaktivitetens kontekst og årsager og sammenfatter de væsentligste resultater og konklusioner.

⁴² med undtagelse af Letlands OR, hvis revision af interne årsager resulterede i to beretninger.

Tabel - 17 OR-bidrag på fem prioriterede områder

	Belgien	Cypern	Tyskland	Lettland	Litauen	Nederlandene	Portugal	Rumænien	Slovakiet	Sverige	EU Revisionsretten)
Folkesundhed											
Det nationale sundhedssystem						✓					
Den lovbestemte sygeforsikring			✓								
Offentlige udbud	✓	✓									
Lagre af medicinsk udstyr								✓			
Offentlig information			✓								
Digitalisering											
Uddannelsessystemet			✓								
Statslig forvaltning						✓					
Den socioøkonomiske reaktion											
Virksomheder						✓					
Arbejdsdelingsordninger			✓								
Krise- og beredskabsstyring				✓							
EU's økonomiske reaktion										✓	
Offentlige finanser og dermed forbundne risici											
Offentlige finanser og relaterede risici						✓				✓	
Budgetgennemførelse							✓				
Den generelle reaktion på forskellige myndighedsniveauer											
Alle myndighedsniveauer							✓				
Lokale myndigheder						✓					

Prioriteret område: Folkesundhed

44 Medlemsstaterne har hovedansvaret for politikker vedrørende folkesundhed og beslutninger om gennemførelse og finansiering af reaktioner på pandemien. Med henblik på at forhindre virusspredning, beskytte befolkningen og mindske belastningen på de offentlige sundhedssystemer, navnlig hospitalskapaciteten, har medlemsstaterne indført en bred vifte af foranstaltninger, som stort set er de samme på tværs af EU, men varierer meget med hensyn til omfang og varighed.

45 De mest typiske foranstaltninger vedrører fysisk distancering, brug af beskyttelsesudstyr (såsom ansigtsmasker), kontaktsporingssystemer, test- og vaccinationskampagner samt midlertidige hospitaler til at håndtere pludselige stigninger i antallet af covid-19-patienter. Samtidig har medlemsstaterne for at kontrollere infektionsraterne i perioder indført restriktioner og nedlukninger med lukning af skoler, børneinstitutioner og ikkeessentielle virksomheder - og somme tider endda industriproduktion. Næsten alle medlemsstater har indført "bliv hjemme"-politikker med undtagelser begrænset til de mest essentielle behov og lanceret kampagner i de traditionelle medier og på de sociale medier for at oplyse offentligheden om, hvordan man minimerer smitterisikoen, men også for at bekæmpe desinformation og falske nyheder. Hovedparten af finansieringen er gået til sundhedssektoren, til forskning i og udvikling af vacciner samt til indkøb af medicinsk udstyr.

46 OR'erne i Belgien, Cypern, Tyskland, Letland, Portugal og Slovakiet har derfor i nogle af deres revisionsaktiviteter fokuseret på folkesundhedsområdet og de tilhørende foranstaltninger som en af prioriteterne i reaktionen på pandemien. Tysklands OR har undersøgt indvirkningen af covid-19 på den lovbestemte sygeforsikring og forbundsbudgettet, OR'erne i Belgien, Cypern og Slovakiet har undersøgt processer og procedurer for offentlige udbud, og Letlands OR har vurderet den covid-relaterede anvendelse af offentlige midler til mediestøtte.

Det nationale sundhedssystem

Portugal

Tribunal de Contas

Covid-19 - Indvirkningen på det nationale sundhedssystems aktivitet og adgangen til sundhedsydelser

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
15.10.2020	Oversigt	Marts-juli	PT

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Behovet for at reagere på covid-19-pandemien betød, at de fleste lande og sundhedstjenesteydere måtte træffe foranstaltninger, der begrænsede de planlagte sundhedsydelser. I Portugal suspendede en bekendtgørelse fra sundhedsministeren af 15. marts 2020 al ikkeakut planlagt aktivitet.

Hvad vi konstaterede

Hos de nationale sundhedstjenesteydere var aktiviteten fra marts til maj 2020 derfor lavere end i de samme måneder i 2019. De mest berørte aktiviteter var planlagt kirurgi (faldt med 58 %, 93 300 operationer), akut hospitalspleje (faldt med 44 %, 683 389 besøg) og indledende ambulante konsultationer (faldt med 40 %, 364 535 konsultationer).

Brugen af fjernkonsultationer spillede en vigtig rolle med hensyn til at reducere antallet af fysiske konsultationer i den primære sundhedspleje (antallet af fjernkonsultationer eller uspecificerede konsultationer steg med 83 % til 65 % af de samlede konsultationer). Omvendt var brugen af fjernkonsultationer inden for hospitalspleje fortsat minimal.

Antallet af nye patienter, der blev henvist fra den primære sundhedspleje til ambulante konsultationer og til kirurgi, faldt betydeligt. Frem til maj 2020 udgjorde antallet af henvisninger til konsultationer vedrørende ambulante behandling kun 67 % af antallet i samme periode i 2019, mens den tilsvarende procentdel for henvisninger til kirurgi var 42 %.

På trods af dette steg medianventetiden for patienter på ventelister mellem 31. december 2019 og 31. maj 2020. Medianventetiden til en ambulant konsultation steg fra 100 til 171 dage, og omkring 69 % af dem, der var på ventelisten den 31. maj 2020, ventede længere end den garanterede maksimale ventetid. Medianventetiden til en operation steg fra 106 til 147 dage, og omkring 43 % af dem, der var på ventelisten den 31. maj 2020, ventede længere end den garanterede maksimale ventetid.

Overholdelsen af ventetidsgarantien faldt med hensyn til operationer udført i maj 2020, men tallene lå dog forholdsvis tæt på de registrerede tal fra de foregående år. Overholdelsen af ventetidsgarantien blev forbedret med hensyn til de mest akutte operationer (prioritet 3 og 4, kræft og andre sygdomme), hvilket afspejler fokuseringen på disse patienter sammenlignet med mindre akutte sager. Bekendtgørelse 5314/2020 fra sundhedsministeren af 2. maj 2020 vedrørte genoptagelsen af ikkeakut aktivitet i det nationale sundhedssystem. Denne bekendtgørelse fastsætter foranstaltninger, der potentielt kan forbedre produktiviteten og effektiviteten i ressourceallokeringen, omend der er risici forbundet med gennemførelsen.

I juni 2020 var resultaterne for de genoptagne aktiviteter blandede. I nogle hospitalsenheder var antallet af planlagte operationer og ambulante konsultationer delvis tilbage på det tidligere niveau, men i de fleste enheder lå resultaterne under 2019-niveauet.

Hvad vi konkluderede

Det vil kræve supplerende klinisk pleje at yde den behandling, der ikke var mulig som følge af covid-19-pandemien. Der er derfor en risiko for, at det nationale sundhedssystem mangler den nødvendige kapacitet til at imødekomme dette øgede behov, uden at dette medfører en betydelig stigning i ventetiderne.

Dette kunne berettige ekstraordinær indførelse af specifikke incitamenter i finansieringen af det nationale sundhedssystem som supplement til de eksisterende mekanismer, der anvendes af ministeriet, og uden at udelukke yderligere foranstaltninger såsom de allerede øgede incitamenter til supplerende tjenesteydelser i det nationale sundhedssystem.

Efter den generelle nedlukning som følge af nødsituationen kan det være nyttigt at identificere bedste praksis for omorganisering af tjenester i det nationale sundhedssystem samt at gennemgå og justere beredskabsplanerne. Målsætningen bør være at beskrive og evaluere afvejningen mellem ressourceallokering til behandling af covid-19-patienter og til diagnosticering og behandling af andre sygdomme, bl.a. i ikkeakut pleje.

Udfordringerne med hensyn til at regulere serviceniveauet og sikre en passende ressourceallokering vil fortsætte i den nærmeste fremtid. De planlagte sundhedsydelse, der ikke kunne leveres, skal leveres senere, og det nationale sundhedssystem skal være klar til at bekæmpe en mulig anden bølge af pandemien.

Den lovbestemte sygeforsikring

Tyskland
Bundesrechnungshof

Beretning om covid-19-pandemiens indvirkning på den lovbestemte sygeforsikringsordning, rettet til det tyske parlaments budgetudvalg.

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
13.11.2020	Juridisk-kritisk revision/forvaltningsrevision	Marts-oktober	DE

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Efter at parlamentet i marts 2020 havde erklæret, at der var tale om en national epidemi, traf forbundsregeringen foranstaltninger til at afbøde indvirkningen af covid-19-pandemien og undgå en overbelastning af sundhedssystemet. Disse foranstaltninger lagde en byrde på forbundsbudgettet og de fonde, der finansierer den lovbestemte sygeforsikringsordning, som er den stabiliserende søjle i det tyske sundhedssystem. Sygeforsikringssekslerne modtager midler fra en sundhedsfond, der administreres af en forbundsmyndighed. Denne fonds midler stammer fra bidrag og et årligt forbundstilskud på 14,5 milliarder euro. Efter en stigning i udgifterne under pandemien, blev forbundstilskuddet i 2020 øget med 3,5 milliarder euro, der skal suppleres med yderligere 5 milliarder euro i 2021. Sundhedsfonden skal i henhold til lovgivningen have en likviditetsreserve, aktuelt på 20 % af de gennemsnitlige månedlige udgifter. Tyskland har også private sygeforsikringer, og en lille del af befolkningen er kun omfattet af sådanne ordninger. Udbydere af private sygeforsikringer modtager ikke offentlige tilskud. Vi foretog en revision vedrørende pandemiens indvirkning på sundhedsfonden og dens likviditetsreserve samt på udbydere af den lovbestemte sygeforsikring. Vi sendte parlamentets budgetudvalg vores revisionsresultater vedrørende det årlige forbundstilskud og dets indvirkning på forbundsbudgettet. Beretningen dækker situationen frem til oktober 2020.

Hvad vi konstaterede

De foranstaltninger, der blev truffet med henblik på at inddæmme pandemien i Tyskland, førte til væsentlige begrænsninger af det offentlige liv og en økonomisk nedgang, hvilket også havde en indvirkning på bidragsniveauet hos udbydere af den lovbestemte sygeforsikring. Det ekspertpanelet, der er ansvarligt for de årlige estimater af sygeforsikringssekskabernes indtægter, forventede kun en lille stigning i bidragene til 221,4 milliarder euro for hele 2020. Dette var 4,2 milliarder euro mindre end forventet før pandemien. I andet kvartal af 2020 var sygeforsikringssekskabernes udgifter til sundhedsydelser faldet betydeligt på visse områder, navnlig til tandlæge, fysioterapi, taleterapi, tidlig opdagelse, forebyggelse, genoptræning og hospitalsbehandling. Hospitalerne holdt kapacitet fri til covid-19-tilfælde fra midten af marts og udskød planlagte operationer og behandlinger. Besparelserne blev dog ædt op af ekstraudgifter, navnlig til personlige værnemidler og øget sygepleje. Da leveringen af sundhedsydelser var stabiliseret i juli 2020, anslog forbundssundhedsministeriet, at udgifterne ville nå op på 257,8 milliarder euro i 2020, 4,3 % mere end i 2019.

For at opveje de faldende indtægter måtte sundhedsfonden foretage kompensationsudbetalinger fra sin likviditetsreserve. Kompensationsudbetalingerne til hospitaler blev godtgjort over forbundsbudgettet og udgør indtil videre 8,9 milliarder euro. De øvrige kompensationsudbetalinger og udgifterne til over 12 000 nye intensivsengepladser med respiratorer udgør indtil videre ca. 1,8 milliarder euro. Endvidere modtog hospitalerne 93 millioner euro til udbetaling af bonuser til plejepersonale, der var særligt påvirket af pandemien. Udgifterne til laboratoriediagnosticering steg med indførelsen af test for coronavirus efter kontakt med smittede personer eller efter hjemvenden fra risikoområder i udlandet. Indtil videre har sundhedsfonden stillet 104 milliarder euro til rådighed til dette formål.

I begyndelsen af 2020 var sundhedsfondens likviditetsreserve på 10,2 milliarder euro, og ved udgangen af finansåret den 15. januar 2021 var den på 6,4 milliarder euro i alt. Den 15. januar 2022 forventes likviditetsreserven at være faldet yderligere til 5,2 milliarder euro.

Hvad vi konkluderede

Covid-19-pandemiens indvirkning vil fortsat kunne mærkes i 2021. Et pandemirelateret forbundsudgættelseskud på 5 milliarder euro vil blive ydet for at mindske byrden på sygeforsikringssekskabernes kunder i 2021. Endvidere skal sygeforsikringssekskaberne overføre 8 milliarder euro fra deres reserver til sundhedsfonden. Vi anerkendte, at dette engangsindgreb i sekskabernes aktiver havde lovhemmel, og at disse reserver under alle omstændigheder hovedsagelig var opbygget af midler fra sundhedsfonden. På denne måde var den økonomiske situation for udbyderne af den lovbestemte sygeforsikring foreløbig stabiliseret. Deres likviditetsreserver var imidlertid næsten udtømt, og ville ikke længere overstige det lovbestemte minimumsniveau væsentligt. I 2021 kan andre pandemirelaterede udgiftsstigninger bringe overholdelsen af minimumskravene til reserverne for 2022 i fare. Da det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at forudsige, hvordan pandemien vil udvikle sig, er den økonomiske indvirkning på sygeforsikringssekskaberne fortsat usikker. Vi opfordrede forbundssundhedsministeriet til nøje at overvåge udviklingen og træffe de nødvendige foranstaltninger til at stabilisere sundhedssystemet.

Offentlige udbud

Belgien
Rekenhof

Den offentlige kontrakt om covid-19-kontaktsporing

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
25.11.2020	Juridisk-kritisk revision	April-august	NL

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Vi undersøgte en stor offentlig kontrakt, som er del af foranstaltningerne til at håndtere covid-19-krisen: kontrakten om kontaktsporing. Undersøgelsen vedrørte kun tildelingen af kontrakten, som blev foretaget af den flamske regerings sundhedsagentur. Undersøgelsen omfattede ikke den samlede beslutningsproces vedrørende kontaktsporing, produktiviteten og effektiviteten af tilgangen til og iværksættelsen af kontaktsporingen, eller den måde, som den blev organiseret på.

Hvad vi konstaterede

Kontaktsporingskontrakten blev tildelt efter proceduren med forhandling uden forudgående offentliggørelse, som anvendes i ekstremt presserende situationer. Selv i forbindelse med sådanne udbud skal den ordregivende myndighed henvende sig til flere potentielle kontrahenter, hvis det er muligt. Selv om seks virksomheder blev kontaktet, modtog sundhedsagenturet kun ét tilbud.

Vi kunne ikke med sikkerhed fastslå, om de virksomheder, der blev kontaktet, havde fået ligebehandling, og om gennemsigtighedsprincippet var blevet overholdt. Nogle elementer i tildelingsproceduren kunne ikke forklares fyldestgørende. Vi er også usikre på varigheden, arten og indholdet af agenturets kontakt til virksomheder i forbindelse med denne kontrakt.

Der var også nogle administrative og juridiske mangler og forglemmelser i tildelingsproceduren. Nogle af disse skyldtes sandsynligvis, at tildelingsproceduren skulle indledes og færdiggøres så hurtigt. Som følge heraf var det ikke muligt for sundhedsagenturet at forberede kontrakten tilstrækkelig grundigt eller detaljeret, og der var begrænset tid til at gennemgå tilbuddet og forhandle. Disse omstændigheder havde uden tvivl en ugunstig eller negativ indvirkning på prisfastsættelsen, kvaliteten og visheden i forbindelse med tilbuddet.

Manglen på alternative forhandlingspartnere kombineret med det presserende behov for at få kontrakten på plads svækkede sundhedsagenturets forhandlingsposition. Agenturet havde ikke mulighed for at gennemføre prissammenligninger for at sikre sig, at prisen var i overensstemmelse med markedspriserne.

Den flamske regering besluttede at tildele kontaktsporingskontrakten den 5. maj 2020. Allerede den 16. juli 2020 blev der underskrevet en kontraktændring med tilføjelser og ændringer til en værdi af over 1,57 millioner euro (inkl. moms). Nogle elementer i denne kontraktændring lader dog til - i hvert fald delvis - allerede at have været inkluderet i den oprindelige kontrakt eller det oprindelige tilbud.

Det er derfor af afgørende betydning, at sundhedsagenturet grundigt overvåger gennemførelsesfasen. Agenturet undlod imidlertid at reagere på en række nyttige, konkrete forslag fra finanstillsynet, der kunne have sikret en bedre håndtering af usikkerheder, risici og bivirkninger i gennemførelsesfasen og en nøjere overvågning af kontrakten.

Sundhedsagenturet påpegede, at kontrahenten ville fakturere på grundlag af de faktisk leverede tjenesteydelser, og at det derfor ville være muligt at foretage en nøjere overvågning af faktureringen. Kontrahentens forpligtelse til at indsende en aktivitetsrapport og et regnskab hvert kvartal ville give mulighed for yderligere overvågning og kontrol.

Hvad vi konkluderede

Fordi kontrakten skulle tildeles så hurtigt, var forberedelsen af den ikke uden fejl. Manglen på alternative tilbud kombineret med det ekstremt presserende behov for at få kontrakten på plads svækkede sundhedsagenturets forhandlingsposition. Vi anbefaler derfor, at agenturet løbende foretager nøje overvågning af kontraktens gennemførelse.

Cypern

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Revision af udbud vedrørende covid-19-pandemien

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
13.10.2020	Juridisk-kritisk revision	April-juni	EL

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Revisionen omfattede tre emner:

- indkøbene af molekulære covid-19-test under pandemien, til hvilket formål sundhedsministeriets indkøbsdirektorat som ordregivende myndighed på revisionstidspunktet havde gennemført 16 udbud/programmer efter proceduren med forhandling som følge af det presserende behov
- indkøbsdirektoratets indkøb af ni millioner engangsmasker for 4,68 millioner euro, plus moms, ved gennemførelse af to udbud
- gennemførelsen af projektet om etablering af en ny intensivafdeling.

Hvad vi konstaterede

- Det største problem, vi konstaterede i forbindelse med revisionen, vedrører omkostningerne til de molekulære test og de store variationer, der kunne observeres over tid: I en periode på to måneder faldt prisen med 55 % fra 110 euro til 55 euro pr. test, efterfulgt af en reduktion til 40-43 euro pr. test. Det er også værd at bemærke, at prisfaldet blev observeret i de priser, der blev indsendt af et privat laboratorium, som stod for 69 % af alle test, hvoraf størstedelen blev betroet laboratoriet til den høje pris.

Vi konstaterede, at den ordregivende myndighed stort set havde fulgt og anvendt den gældende lovgivnings procedurer for offentlige udbud under ekstraordinære omstændigheder. I to tilfælde var der dog foretaget direkte tildeling af kontrakter til en virksomhed, som en tidligere minister havde en interesse i. Vi anførte som en generelt bemærkning, at den aktuelle minister i strid med den relevante lovgivning ikke blot havde godkendt de molekulære test, men også på forhånd

udsendt instrukser og fastlagt næsten samtlige aspekter af den procedure, som han senere blev bedt om at anvende og godkende.

- b) Udbudsprocedurerne blev ikke overholdt fuldt ud i forbindelse med indkøbet af masker, og det samme gjaldt principperne om gennemsigtighed, ligebehandling af alle økonomiske aktører og udvikling af sund konkurrence, som er centrale i den europæiske og cypriotiske lovgivning om offentlige udbud. Dette fremgår bl.a. af den ringe behovsdefinition, de pålagte begrænsninger og den efterfølgende godkendelse af et tilbud indsendt af en erhvervsdrivende uden for udbuddet. Vi betragter også manglen på en objektiv omkostningsvurdering i begge udbud som en alvorlig svaghed.
- c) Uden at gennemføre et udbud udpegede statens sundhedsagentur en bestemt arkitekt til at udarbejde forundersøgelsen vedrørende den nye intensivafdeling og føre tilsyn med opførelsen af den. Agenturet udpegede også en bestemt virksomhed til at stå for opførelsen, hvilket skete på en måde, der ikke på nogen måde sikrede konkurrence, selv om der blev indhentet forslag fra tre potentielle kontrahenter. Kontrakten blev tildelt den oprindeligt udpegede virksomhed, fordi de to andre virksomheder var blevet opfordret til at deltage i udbuddet i sidste øjeblik og derfor ikke afgav tilbud. Hele udbuddet gav et falsk indtryk af konkurrence. Endvidere har kontrahenten et særligt forhold til en højtrangerende person i sundhedsagenturet. Endelig blev der efter afgivelsen af tilbud og før underskrivelsen af kontrakten fjernet en vigtig klausul i udbudsbetingelserne, som gav mulighed for at pålægge meget store sanktioner, hvis projektgennemførelsen blev forsinket.

Hvad vi konkluderede

Vi har fuld forståelse for de særlige pandemirelaterede omstændigheder, som de reviderede udbud blev gennemført under. Lovgivningen om offentlige udbud fastsætter imidlertid kontrakttildelingsprocedurer, der giver ordregivende myndigheder mulighed for i nødsituationer at gennemføre udbud med forhandling, som er mere fleksible og tager kortere tid end de udbud, der gennemføres under normale omstændigheder, men sikrer overholdelse af de grundlæggende principper for offentlige udbud.

Efter vores mening blev de nævnte principper ikke overholdt, og håndteringen af sagen gjorde det umuligt at sikre passende kontrol med udbuddene, fordi der kun var begrænsede oplysninger til rådighed. Det skal fremhæves, at de særlige omstændigheder for udbuddene ikke fjerner forpligtelsen til at følge de almindelige procedurer med henblik på at overholde principperne om gennemsigtighed og ligebehandling af alle økonomiske aktører, som er centrale principper i den europæiske og cypriotiske lovgivning om offentlige udbud. Den relevante lovgivning om offentlige udbud skal altid anvendes stringent, da den giver de ordregivende myndigheder muligheder og relevante værktøjer, uanset de herskende omstændigheder. Selv under en pandemi, som i den pågældende periode, er det afgørende på den ene side at sikre folkesundheden og på den anden side at sikre gennemsigtighed og ligebehandling, således at samfundets interesser beskyttes.

Lagre af medicinsk udstyr

Slovakiet

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Forvaltning af statens forsyningsreserver i nødsituationer

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
21.9.2020	Forvaltningsrevision	Juni-september	SK

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Revisionen fokuserede på Slovakiets agentur for forvaltning af statens forsyningsreserver (ASMR), og formålet var at vurdere, om agenturets kompetencer og processer var hensigtsmæssige og effektive, samt at vurdere dets beredskab og undersøge dets ageren i en nødsituation (pandemien).

I lyset af manglen på medicinske produkter i Slovakiet under den første bølge af covid-19 forventede vi, at ASMR's kompetencer og processer var uhensigtsmæssige og ineffektive, og at det ikke var forberedt på covid-19-pandemien.

Hvad vi konstaterede

Vi fremhævede, hvor uforberedte statens institutioner var.

Krisestyremyndighederne opfyldte ikke deres forpligtelser og sendte ikke ASMR anmodninger om nødlagre af medicinske produkter. Regeringen fastsætter, hvilke varer, der skal leveres af ASMR. Medicinske produkter var ikke en del af ASMR's portefølje, før dette blev fastsat ved en regeringsbeslutning af 27. februar 2020. Staten kunne derfor ikke levere de nødvendige forsyninger til hospitaler, plejehjem og frontlinjearbejdere. To rådgivende ekspertudvalg - regeringens pandemiudvalg og det nationale pandemibekæmpelsesudvalg - havde en afgørende rolle at spille i denne ekstraordinære epidemisituation. Vi konstaterede imidlertid, at deres rolle var rent formel, og at pandemibekæmpelsesudvalget, som ledes af den nationale sundhedsinspektør, ikke havde haft et eneste møde siden 2019. Til gengæld havde det permanente krisekontor, som er et organ uden juridisk kompetence og myndighed, taget aktiv del i forvaltningsprocessen. Der er ingen skriftlig dokumentation om konklusionerne fra møderne i det permanente krisekontor, f.eks. om prioriteringer

vedrørende fordelingen af nødlagre. Statens primære koordinationsorgan i nødsituationer er det centrale kriseagentur, og den slovakiske regering er højeste myndighed med ret og pligt til at træffe beslutninger.

Vi fremhævede også ASMR's manglende beredskab med henblik på pandemiens næste bølge. Der blev truffet forberedelser uden en omfattende vurdering af, om de foranstaltninger, der blev truffet under den første bølge, var effektive og produktive. Tilsyneladende var dette årsagen til, at ASMR's lagre af medicinsk udstyr kun var på 16 % medio september 2020. Dette udgjorde en trussel mod evnen til hurtigt at reagere på en hurtig stigning i antallet af covid-positive patienter. ASMR havde ikke reservebeholdninger til 60 dage, som fastsat i regeringens afgørelse, men kun til 10. Kun 2 ud af 14 typer medicinsk udstyr var til rådighed i tilstrækkelig mængde, mens lagrene af kirurgiske masker og covid-19-test var større end påkrævet. Der var ingen poser til farligt bioaffald, og anmodningerne om engangskitler, handsker og visirer kunne langtfra opfyldes (10 %). ASMR-ledelsen behandlede anmodningerne om medicinsk udstyr individuelt og havde ingen mekanisme til at sikre en objektiv vurdering eller prioritering. I løbet af 2020 udleverede ASMR medicinsk udstyr til en værdi af næsten 40 millioner euro, heraf næsten tre fjerdedele til sundhedssektoren. Agenturet reagerede hurtigst på en anmodning fra den slovakiske centraladministration, hvis bestilling blev opfyldt inden for to dage, mens der gik over en måned, før agenturet reagerede på en anmodning fra justitsministeriet.

ASMR er en forvaltningskomponent i statens krisestyringssystem. Ministerier og offentlige myndigheder skal sende ASMR anmodninger med henblik på at opbygge deres egne nødlagre af udstyr. Dette gjorde sundhedsministeriet først i slutningen af februar 2021, hvor det anmodede ASMR om at levere medicinsk udstyr til 30 dage til folkesundhedsmyndighederne og hospitalernes infektionsafdelinger. Vores beretning påpeger den risiko, der knytter sig til manglen på personligt ansvar for passivitet, dvs. når de offentlige myndigheder ikke gør det, de skal. Under undtagelsestilstanden leverede ASMR de forsyninger, der skulle være leveret af forskellige centrale offentlige myndigheder.

Vi påpegede også, at ASMR ikke gjorde tilstrækkelig brug af IT-systemer, navnlig i samarbejdet mellem hovedkvarteret og de lokale afdelinger, hvilket medvirkede til, at der ikke var en realtidsoversigt over lagerbeholdningerne i adskillige dele af Slovakiet.

Hvad vi konkluderede

Vi konkluderede, at ASMR's kompetencer og processer var uhensigtsmæssige og ineffektive, da nødsituationen indtraf, og vi fremhævede det manglende beredskab til at imødegå covid-19-pandemien. Vi fremsatte anbefalinger om at afhjælpe de identificerede mangler, som var både systemiske og proceduremæssige.

Vi anbefalede det slovakiske parlament at anmode indenrigsministeriet om at foretage en dybdegående analyse af de statslige forvaltningsprocesser, der finder anvendelse under ekstraordinære omstændigheder og i nødsituationer, og på baggrund af erfaringerne med covid-19-pandemien overveje at ændre lovgivningen med henblik på at fastsætte nye regler for statens krisestyringsproces.

Offentlig information

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Letland

Valsts kontrole

- 1) Tildeling og anvendelse af midler fra statsbudgettets program "Reserve til uforudsete udgifter" til mediestøtte for at afbøde konsekvenserne af covid-19-krisen
- 2) Anvendelse af midler tildelt elektroniske massemedier i forbindelse med covid-19-krisen

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
1) 22.12.2020	Finansiell revision	April-juli	LV EN resumé
2) 22.12.2020	Finansiell revision	Marts-juli	LV EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Støtte til mediesektoren med henblik på at afbøde virkningerne af covid-19-krisen er afgørende både for at styrke mediernes kerneaktiviteter og bevare mediemiljøets mangfoldighed og for at kunne bekæmpe krisen effektivt i samfundet.

I foråret 2020 bevilgede ministerkabinettet supplerende midler fra programmet "Reserve til uforudsete udgifter" med henblik på at bistå medierne i deres håndtering af pandemien og dens konsekvenser med følgende målsætninger:

- Institutet for samfundsintegration (SIF) fik 1 040 928 euro til at garantere driften af mediestøttefonden og sikre omfattende offentlig formidling af information om og holdninger til afbødning af krisen, til at styrke medierne og garantere objektiv information i den trykte presse og på de kommercielle internetnyhedsportaler samt til at dække en del af leveringsomkostningerne i forbindelse med presseabonnementer (aktieselskabet "Latvijas Pasts") og udsendelsesomkostningerne for de elektroniske massemedier
- Det nationale råd for elektroniske massemedier (NEMMC) fik 1 259 261 euro, bestående af:
 - 259 261 euro til at sikre maksimal bevidsthed i den lettiske befolkning samt effektiv formidling af offentlig information og vejledning om covid-19

- 1 000 000 euro til at sikre omfattende offentlig formidling af information om og holdninger til håndtering af krisen og styrke de kommercielle elektroniske massemedier.

Vi vurderede situationen og udarbejdede to foreløbige revisionsberetninger:

- 1) om SIF og gyldigheden af anmodningerne om og den faktiske anvendelse af de supplerende midler, der blev tildelt for at afbøde virkningerne af covid-19
- 2) om vores kontrol af, hvor mange midler NEMMC behøvede for at sikre gennemførelse af de to finansierede aktiviteter.

Hvad vi konstaterede

- 1) Vi undersøgte gyldigheden og den faktiske anvendelse af de midler, der blev tildelt SIF med henblik på mediestøtte for at afbøde konsekvenserne af covid-19.

Vi konstaterede, at der efter udbud blev udbetalt midler til at sikre forretningskontinuitet og styrke de kommercielle trykte og digitale medier samt til at sikre omfattende offentlig formidling af information om og holdninger til håndtering af krisen. Vi konstaterede imidlertid også, at de gældende regler ikke fastsatte kriterier for, hvornår medier var berettigede til at modtage denne specifikke statsstøtte.

Selv om SIF's udbudsregler fastsatte, at midlerne fortrinsvis ville blive bevilget til medier, der kunne dokumentere et indtægtsfald på 30 % sammenlignet med samme måned i 2019, tillod evalueringskriterierne faktisk bevilling af midler til alle medier med indtægtsfald, uanset beløb.

- 2) Hovedparten af midlerne (1 075 000 euro) fra NEMMC-tildelingen gik til kommercielle elektroniske massemedier efter et offentligt udbud om public service-ydelser. Der blev også bevilget midler til statsaktieselskaberne "Latvijas Radio" (25 674 euro) og "Latvijas Televīzija" (158 587 euro).

Vi konstaterede, at beløbet på 1 075 000 euro, der skulle sikre til at sikre omfattende information formidlet af kommercielle elektroniske massemedier, ikke var fastsat på grundlag af klare beregninger, men på grundlag af udtalelser og skøn fra repræsentanter for kulturministeriet og branchen samt på grundlag af tidligere erfaringer. Det kunne konkluderes, at kulturministeriet i samarbejde med NEMMC havde udarbejdet en anmodning om 1 000 000 euro i statsstøtte til etablering af et støttesystem for medier under krisen, og at der derefter blev organiseret et udbud med henblik på at finansiere kommercielle elektroniske massemedier (1 075 000 euro). Ved vurderingen af tilbuddene kontrollerede

NEMMC ikke, om erklæringerne fra tilbudsgiverne indeholdt sande oplysninger om en nedgang på mindst 30 % i deres reklameindtægter.

Anmodningen om midler til "Latvijas Radio" og "Latvijas Televīzija" var dog korrekt dokumenteret, midlerne skulle bruges at afbøde konsekvenserne af krisen, og der var udarbejdet en detaljeret beregning vedrørende de ønskede midler.

Hvad vi konkluderede

Gennemførelsen af vores anbefalinger vil sikre kontrol med anvendelsen af statsbudgettets midler og tilskud samt med gennemførelsen af NEMMC-udbud. Vi foreslog, at ministerkabinettet definerer en fælles tilgang og fælles kriterier for tildeling af midler fra programmet "Reserve til uforudsete udgifter" til supplerende mediestøtte for at afbøde konsekvenserne af krisen, og at forvaltningen af finansiering til elektroniske massemedier betros et enkelt organ.

Prioriteret område: Digitalisering

47 Pandemien tvang både borgerne og samfundet til hurtigt at finde og tilpasse sig nye måder at interagere, studere, lære og arbejde på. I lyset af de generelle "bliv hjemme"-politikker ville konsekvenserne have været endnu større uden IT-løsninger. Både den offentlige og den private sektor skiftede til digitale arbejdsmetoder i løbet af få uger. IT-værktøjer og -teknologier, der kræver en stærk og sikker digital infrastruktur og personlige færdigheder, har skabt nye løsninger, men også været en udfordring for folk i alle aldre.

48 Krisen har vist, hvor stor betydning den digitale teknologi har, og fremhævet både muligheder, risici og flaskehalse. Krisen har ikke blot fremskyndet anvendelsen af digitale værktøjer, men også den overordnede digitaliseringsproces. Digital forvaltning, e-handel og onlinedetailsalg, telearbejde, fjernundervisning og e-sundhed er blevet det nye normale. Platforme, meddelelsetjenester og videokonferencer bruges til at opretholde den sociale kontakt. I forbindelse med pandemien bidrager big data og kunstig intelligens i jagten på vacciner, til smittesporing og til fortolkning af smitemønstre.

49 OR'erne i Letland og Nederlandene har undersøgt udviklingen og effekten af digitale løsninger: førstnævnte på uddannelsesområdet og sidstnævnte vedrørende telearbejde i statslige institutioner.

Uddannelsessystemet

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Letland

Valsts kontrole

Fjernundervisning i en nødsituation

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
30.9.2020	Finansiell revision	Marts-juni	LV EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Efter at WHO erklærede covid-19-udbruddet for en pandemi, indførte Letlands ministerkabinet den 12. marts 2020 undtagelsestilstand og suspendede klasseundervisningen i alle uddannelsesinstitutioner, indtil situationen var løst. Al undervisning skulle gennemføres som fjernundervisning, undtagen i forbindelse med statseksamener. Undtagelsestilstanden gjaldt første gang indtil 14. april 2020, men blev forlænget to gange - først indtil den 12. maj og derefter indtil den 9. juni 2020.

Mellem den 12. marts og den 20. juni 2020 tildelte ministerkabinettet 568 368 euro i supplerende midler til undervisnings- og forskningsministeriet fra programmet "Reserve til uforudsete udgifter" med henblik på finansiering af fjernundervisningsfaciliteter under nødsituationen:

- 203 160 euro til indkøb af intelligente enheder (telefoner og tablets) til fjernundervisning af elever på primær- og sekundærtrinnet
- 365 208 euro til udarbejdelse af audiovisuelt indhold til fjernundervisning og udsendelse af dette på gratis TV-kanaler samt til udvikling af en internetplatform og digitale løsninger.

Samtidig gav ministerkabinettet ministeriet tilladelse til under nødsituationen at suspendere anvendelsen af lovgivningen om offentlige udbud i forbindelse med køb af varer og tjenesteydelser til fjernundervisning og i stedet basere sine indkøb på hurtige tiltag og øjeblikkelig indgåelse af kontrakter.

Vores foreløbige beretning sammenfatter de revisionsresultater, der bygger på vores kontrol i ministeriet vedrørende gyldigheden af anmodningerne om og den faktiske anvendelse af de supplerende midler:

- 1) til indkøb af intelligente enheder
- 2) til udarbejdelse af audiovisuelt indhold til fjernundervisningsprojektet "*Tava klase*" ("*Din klasse*").

Hvad vi konstaterede

- 1) Indkøb af intelligente enheder

I marts 2020 foretog ministeriet en undersøgelse for at vurdere muligheden for gennemførelse af fjernundervisning og indsamle information om den faktiske situation vedrørende adgang til computere og intelligente enheder samt til internettet for elever på primær- og sekundærtrinet. Ifølge undersøgelsen havde mere end 5 000 elever ikke adgang til en computer eller en smartphone med internetforbindelse. Ministeriet kontaktede derfor telekommunikationsselskaber med henblik på levering af det nødvendige udstyr.

Ministeriet brugte 436 732 euro på indkøb af intelligente enheder med internetforbindelse til fjernundervisning (inklusive 203 160 euro fra reserven).

For at efterprøve, om ministeriet havde anvendt disse midler sparsommeligt og effektivt, gennemførte vi en spørgeundersøgelse henvendt til kommunerne for at finde ud af, om de havde udleveret de intelligente enheder fra ministeriet til eleverne, og hvad de gjorde med enhederne efter nødsituationen.

Spørgeundersøgelsen viste følgende:

- Størstedelen af de 5 266 intelligente enheder (til en samlet værdi af 557 731 euro) var blevet udleveret til eleverne. Dog var mindst 295 (til en værdi af 28 665 euro) ikke blevet udleveret, men lå stadig hos de enkelte kommuner, fordi ministeriet ikke havde kontrolleret, om de stadig havde de samme behov som oprindeligt angivet.
- Adskillige kommuner havde ikke fået intelligente enheder nok og havde derfor indkøbt enheder for deres egne midler (mindst 139 enheder).
- Endvidere havde kommunerne udleveret mindst 2 015 computere og tablets fra uddannelsesinstitutioner og mindst 144 donerede enheder.

- Ministeriet havde ikke givet nogle instrukser vedrørende anvendelsen af de intelligente enheder efter nødsituationen, så kommunerne greb dette forskelligt an: Enten blev enhederne returneret til uddannelsesinstitutionerne med henblik på videre anvendelse, eller også beholdt eleverne dem.

2) Gennemførelsen af "Din klasse"-projektet:

Ifølge ministeriet skabte nødsituationen et presserende behov for at udarbejde originale uddannelsesressourcer til både elever og lærere i forskellige fag med henblik på fjernundervisning og tværfaglighed af høj kvalitet og samtidig sikre størst mulig adgang til disse ressourcer.

Audiovisuelt indhold blev produceret og sendt på gratis TV-kanaler, og der blev udviklet en internetplatform og digitale løsninger. Der var tildelt et yderligere beløb på 365 208 euro fra statsbudgettet. "Din klasse"-lektionerne blev således sendt på kanalen RE:TV og Sportacentrs.com fra 6. april til 29. maj 2020, og der blevet oprettet et websted: www.tavaklase.lv.

Hvad vi konkluderede

På baggrund af revisionen konkluderede vi, at fjernundervisningsprocessen generelt var organiseret i overensstemmelse med omstændighederne under nødsituationen, og at ministeriet havde leveret de nødvendige varer og tjenesteydelser med henblik på at håndtere covid-19-krisen og dens konsekvenser. Samtidig gjorde vi opmærksom på muligheder for yderligere at forbedre forvaltningen af denne proces.

Statslig forvaltning

**Algemene
Rekenkamer**

Nederlandene
Algemene Rekenkamer

Fokus på digitalt hjemmearbejde

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
2.11.2020	Fokusundersøgelse	Juli-oktober	NL EN

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Covid-19 tvang skoler, universiteter, restauranter og kontorer til at lukke deres døre i marts 2020. Hvor det var muligt, blev det pludselig normen at arbejde hjemmefra. Næsten alle de ca. 175 000 tjenestemænd, der var beskæftiget i ministerierne og de statslige institutioner, skulle i videst muligt omfang arbejde hjemmefra, og det lykkedes ofte meget godt. Mens togene var tomme, og vejene lå øde hen, fortsatte arbejdet hjemmefra. Tjenestemændene samarbejdede og kommunikerede via telefon, traditionelle netværksdrev og e-mail samt i stigende grad via videomøder, meddelelsesapps og onlinebaserede samarbejdsplatforme. Selvfølgelig var det ikke nyt at bruge IKT-samarbejdsværktøjer, men nu blev de pludselig brugt massivt til alle mulige nye formål. Dette rejste mange spørgsmål hos brugerne: Er videoopkald via Zoom sikre? Hvilke oplysninger kan jeg dele i en app? Hvordan kan jeg på en sikker måde bruge min personlige laptop til arbejde? Vi identificerede en række risici med hensyn til brug af IKT-samarbejdsværktøjer i den statslige forvaltning. Som første skridt i vores undersøgelse af disse risici satte vi os for at finde ud af, hvilke IKT-værktøjer der blev brugt, hvordan de blev brugt, og hvilke regler der gjaldt for brugen af dem.

Hvad vi konstaterede

Vi konstaterede, at covid-19-krisen havde ført til en hurtig stigning i anvendelsen af telearbejde i den statslige forvaltning. Dette krævede enorm fleksibilitet fra IKT-personalet og supportafdelingerne. Vi roste den måde, hvorpå ministerierne og den statslige forvaltnings informationsdirektør samt de enkelte tjenestemænd og serviceudbydere, f.eks. det fælles IKT-servicecenter, havde reageret på covid-19-krisen.

Vi gennemførte en spørgeundersøgelse for at indsamle information om de IKT-applikationer, som tjenestemændene bruger, når de arbejder hjemmefra. Vi konstaterede, at kommunikationen om, hvilke IKT-samarbejdsværktøjer der må bruges, bør være tydeligere og lettere at forstå. En femtedel af respondenterne svarede, at de ikke havde kendskab til aftaler om brugen af IKT-samarbejdsværktøjer, og 22 % var ikke tilfredse med kommunikationen om disse aftaler. Den største usikkerhed vedrørte anvendelsen af meddelelsesapps såsom WhatsApp og onlinesamarbejdsplatforme såsom Microsoft Teams, SharePoint og Dropbox.

7 % af de respondenter, der brugte WhatsApp, og 16 % af de respondenter, der brugte privat e-mail, havde delt fortrolige oplysninger uden tilladelse. En af årsagerne til dette var, at tjenestemændene somme tider ikke vidste, hvilke applikationer de måtte bruge. Eksempelvis står det af statens intranet, at WhatsApp må bruges til arbejde på visse betingelser. Flere ministerier forbyder imidlertid brugen af denne meddelelsesapp.

Utilfredshed med funktionerne i de tilgængelige IKT-værktøjer er en af hovedårsagerne til, at tjenestemænd går i mod disse aftaler og bruger apps, der ikke er anbefalet. Ministre, statssekretærer og højtstående tjenestemænd bruger heller ikke altid de foreskrevne og tilgængelige sikre IKT-værktøjer, selv om deres anvendelse af IKT-værktøjer er et eksempel for resten af organisationen. Ministre, statssekretærer og højtstående tjenestemænd foretrækker somme tider de populære meddelelsesapps såsom WhatsApp og mindre sikre tablets og smartphones, da de er mere praktiske, hurtigere og mere brugervenlige end de værktøjer, der har høj sikkerhed.

Vores undersøgelse afslørede et eksempel på dette. I foråret 2020 etablerede et af ministerierne et ultrasikkert miljø til videomøder på anmodning fra den statslige forvaltnings informationsdirektør. Dette miljø skulle anvendes til fortrolig kommunikation mellem ministre og statssekretærer, men blev slet ikke anvendt.

Hvad vi konkluderede

Vores undersøgelse viser, at den statslige forvaltning er nødt til at træffe foranstaltninger til at gøre brugen af meddelelsesapps og mobiltelefoner mere sikker. Brug af IKT-værktøjer udgør efter vores mening den største trussel mod informationssikkerheden og privatlivets fred. Hvis de anbefalede IKT-værktøjer ikke bruges, eller de bruges forkert, kan oplysninger falde i de forkerte hænder.

Nogle statslige tjenestemænd ser et behov for tydeligere kommunikation om sikker brug af IKT-samarbejdsværktøjer såsom meddelelsesapps og onlinemødetjenester. Nogle tjenestemænd bruger WhatsApp og privat e-mail til at dele fortrolige arbejdsrelaterede oplysninger, og de overholder dermed ikke deres organisations sikkerhedsretningslinjer.

Disse konstateringer førte til en opfølgende undersøgelse af den statslige forvaltnings informationssikkerhed i forbindelse med vores årlige finansielle revision for 2020. Vi undersøgte specifikt den statslige forvaltnings risiko- og hændelsesstyring vedrørende WhatsApp og de forskellige videokonferenceværktøjer, der bruges. Vi offentliggjorde resultaterne i maj 2021.

Prioriteret område: Den socioøkonomiske reaktion

50 Den socioøkonomiske reaktion ligger også hovedsagelig inden for medlemsstaternes ansvarsområde, hvilket forklarer de trufne foranstaltningers forskelle i hårdhed. Hver enkelt medlemsstats reaktion afhænger for det første af dens økonomiske og finansielle situation ved pandemiens begyndelse, samt af dens beredskab under den første smittebølge. For det andet blev ikke alle medlemsstater ramt samtidig og med samme intensitet, hvilket førte til en vis tøven med hensyn til at træffe beslutninger om nedlukningstyper og beskyttende foranstaltninger samt behovet for økonomiske stimulusforanstaltninger og resilienspakker.

51 I dag - efter mere end et år - har alle medlemsstater på en eller anden måde truffet foranstaltninger for at modvirke den negative indvirkning af nedlukningsforanstaltningerne, som har betydet, at mange virksomheder har måttet lukke, nogle permanent, og ført til en betydeligt mindre efterspørgsel i mange sektorer. Den øgede risiko for afskedigelser har skabt frygt for stigende arbejdsløshed og social skævvridning samt et behov for højere offentlige udgifter. De nationale regeringer har etableret arbejdsdelingsordninger (jobbevarelsesordninger) for at lette den økonomiske byrde for arbejdsgiverne, sikre beskæftigelsen og begrænse de sociale virkninger af krisen. De har brugt en række forskellige værktøjer til at sikre de berørte virksomheder (navnlig SMV'er) øjeblikkelig likviditet for at hjælpe dem til at holde sig oven vande og opretholde beskæftigelsen, så situationen ikke bliver endnu sværere for de husholdninger og personer, der allerede har det meget svært.

52 OR'erne i Letland, Litauen og Nederlandene samt Revisionsretten har alle vurderet den socioøkonomiske reaktion på nationalt plan eller EU-plan. OR'erne i Letland og Nederlandene har undersøgt støtten til ansatte og virksomheder, og Litauens OR og Revisionsretten har set på den overordnede økonomiske reaktion inden for deres respektive ansvarsområder.

Virksomheder

**Algemene
Rekenkamer**

Nederlandene
Algemene Rekenkamer

Individuel støtte til virksomheder under covid-krisen

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
12.11.2020	Forvaltningsrevision	Marts-august	NL EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Vi offentliggjorde vores revisionsresultater i to dele, første del den 26. juni 2020 i form af et brev til parlamentet: "Steun aan grote onderneming - Ieren van het verleden" (støtte til store virksomheder - erfaringer fra fortiden". Dette brev beskrev 16 erfaringer vedrørende statsstøtteforanstaltninger, som successive regeringer har gjort sig gennem de sidste 40 år, somme tider på den hårde måde. Brevet omhandlede bl.a. statsstøtten til den tidligere RSV-skibsbygningskoncern i 1970'erne og flyproducenten Fokker i 1990'erne samt den nylige støtte til bankerne under kreditkrisen.

I anden del af projektet, der blev offentliggjort den 12. november 2020 som en beretning, undersøgte vi, om de 16 erfaringer var blevet anvendt i forbindelse med statsstøtteforanstaltningerne til fordel for virksomheder som KLM, IHC og HEMA under den aktuelle covid-krise. Vi undersøgte regeringens beslutningsprocedurer med hensyn til fire virksomheder, der havde modtaget skræddersyet statsstøtte under covid-krisen, og tre virksomheder, hvis ansøgninger var blevet afvist. Var erfaringerne nyttige, eller var nogle faldgruber svære at undgå?

Hvad vi konstaterede

Vi konstaterede, at regeringen havde anvendt mange af erfaringerne fra fortiden. Vi konstaterede, at ministrene generelt havde undersøgt ansøgningerne nøje for at se, om de var tilstrækkeligt begrundede, og overvejede alternativer, hvis dette var nødvendigt. Før de iværksatte en statsstøtteplan, havde de også først vurderet, hvilken støtte der kunne opnås fra andre interessenter med henblik på at redde virksomheden (bail-in). Regeringen konkluderede f.eks., at HEMA var i stand til at overleve uden støtte. NS (den nationale jernbaneoperatør) og ground handling-selskaberne i Schiphol

lufthavn blev henvist til mere generelle covid-støtteordninger. Ministrene havde generelt også straks rådført sig med Europa-Kommissionen for at fastslå, om den foreslåede støtte var kompatibel med det indre marked. Revisionen afslørede imidlertid også, at det ikke altid var gået godt i alle sager. For eksempel havde regeringen for tidligt været ude og meddele, at den havde til hensigt at yde KLM 2-4 milliarder euro i støtte. Denne tidlige meddelelse betød, at banker med aktier i KLM - og dermed en risiko for betydelige tab, hvis flyselskabet gik konkurs - fik en fordel ved støtteforhandlingerne. Staten endte med at bære 93 % af risikoen i forbindelse med støtteforanstaltningen. Vi konkluderede derfor, at bail-in-princippet kun havde haft begrænset succes i KLM-sagen. Dette minder om redningspakkerne til Fokker og NedCar i 1990'erne, hvor samfundets interesse i at redde virksomhederne somme tider gav de private interessenter mulighed for at tvinge regeringen til at yde støtte.

Vi konstaterede også, at der var en risiko for interessekonflikter: I KLM-sagen havde regeringen fået rådgivning af banken ABN AMRO, som også var en del af det konsortium, regeringen skulle forhandle med om deltagelse i støtteaktionen.

Statsstøtten til skibsbygningsvirksomheden IHC skulle forhindre, at regeringen blev nødt til at udbetale 395 millioner euro på den eksisterende eksportkreditforsikring i tilfælde af, at virksomheden gik konkurs. IHC blev reddet fra konkurs, delvis takket være yderligere kreditforsikring. Regeringen vurderede, at 700 millioner euro var et acceptabelt risikoniveau for staten i forbindelse med denne støtteforanstaltning. Vi konstaterede imidlertid, at den maksimale risiko for staten ved at støtte IHC ville nå op på 895 millioner euro. Inden for gambling kaldes dette "doubling down". Regeringen havde ikke informeret parlamentet fuldt ud om denne risiko. Endvidere skulle parlamentet ifølge loven være blevet informeret tidligere om visse aspekter af støtteordningen, så det ikke blot fik forelagt et fait accompli.

Den 1. maj 2020 offentliggjorde regeringen en ny vurderingsramme for beslutninger om individuelle støtteansøgninger. Vi mener, at den nye vurderingsramme med en række justeringer vil kunne fungere som en køreplan for korrekt og struktureret behandling af individuelle støtteansøgninger.

Hvad vi konkluderede

Vi konkluderede, at regeringen anvendte mange af erfaringerne fra fortiden, men ikke alle. Vi anbefalede tilføjelser til vurderingsrammen på en række punkter. Vurderingsrammen bør også formaliseres.

Arbejdsdelingsordninger

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Letland

Valsts kontrole

Anvendelse af midler tildelt finansministeriet til udbetaling af godtgørelse for manglende beskæftigelse

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
26.11.2020	Finansiell revision	Marts-august	LV EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

I marts 2020 tildelte ministerkabinetet supplerende midler - højst 101,8 millioner euro - til finansministeriet fra statens program "Reserve til uforudsete udgifter" med henblik på at dække udbetalingen af godtgørelse for manglende beskæftigelse til ansatte i virksomheder, hvis økonomiske situation var blevet betydeligt forringet som følge af spredningen af covid-19, samt til selvstændige i samme situation.

Godtgørelse for manglende beskæftigelse er en af de støttemekanismer til at forebygge og håndtere konsekvenserne af covid-19, der er fastsat i loven om foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af trusler mod staten og konsekvenserne heraf som følge af spredningen af covid-19, der allerede trådte i kraft i marts 2020. Grundlæggende omhandler den kompensation til ansatte i sektorer, der er berørt af krisen, når arbejdsgiveren ikke kan tilbyde arbejde, samt til selvstændige, hvis økonomiske aktivitet er berørt af krisen. Godtgørelsen for manglende beskæftigelse udgør op til 75 % af den gennemsnitlige løn i de foregående seks måneder, dog højst 700 euro pr. kalendermåned.

Vores foreløbige beretning sammenfatter oplysningerne om de kontroller, vi udførte i finansministeriet og skattevæsenet vedrørende den faktiske anvendelse af de supplerende midler, der blev tildelt for at afbøde konsekvenserne af covid-19 gennem udbetaling af godtgørelse for manglende beskæftigelse. Vi vurderede også kriterierne for bevilling af denne ydelse og ordningerne til administration heraf.

Hvad vi konstaterede

I alt 54 076 431 euro blev tildelt skattevæsenet til udbetaling af godtgørelse for manglende beskæftigelse, og 53 784 481 euro (53 % af den samlede budgetramme) blev anvendt. 51 446 671 euro blev udbetalt til 52 867 ansatte, og 2 337 810 euro blev udbetalt til 2 381 selvstændige (pr. august 2020). De faktiske udbetalinger var betydeligt lavere end det beløb, der oprindeligt blev tildelt (reserveret) af ministerkabinetet, selv om de indledende beregninger omfattede færre sektorer og derfor en snævrere gruppe af modtagere. Godtgørelsen var også beregnet til at gælde i en kortere tidsperiode. Beregningerne var baseret på udbetaling af godtgørelsen i to måneder, men faktisk blev den udbetalt i næsten fire måneder.

Da vi skulle verificere, om skattevæsenet havde bevilget og udbetalt godtgørelse for manglende beskæftigelse i overensstemmelse med det tilsigtede formål og kravene i lovgivningen, fandt vi ingen væsentlige tilfælde af manglende overholdelse. Vi fandt imidlertid svagheder i den retlige ramme og gennemførelsen heraf:

- Ændringerne af ministerkabinetets regler for bevilling af godtgørelse for manglende beskæftigelse blev i princippet foretaget med henblik på at udvide gruppen af modtagere. En ændring, som skulle give en ny gruppe ansatte ret til godtgørelse for manglende beskæftigelse, førte imidlertid til, at andre blev udelukket fra gruppen af potentielle modtagere.
- I en række tilfælde blev der skabt ulige vilkår for godtgørelsens forskellige målgrupper:
 - Blandt de selvstændige var situationen gunstigere for dem, der betalte mikrovirksomhedsskat, da der ikke var fastsat nogen kriterier vedrørende denne skat, selv om de, der betaler mikrovirksomhedsskat, ikke betaler andre skatter. For andre selvstændige var det derimod et krav, at der i de to sidste kvartaler af 2019 var indbetalt et minimumsbeløb i socialsikringsbidrag.
 - Ved betaling af samme skattebeløb var ansatte med en enkelt arbejdsgiver, som var berørt af krisen, gunstigere stillet end dem, der arbejdede deltid for flere sådanne arbejdsgivere, da sidstnævnte ansatte kun var berettiget til godtgørelse for manglende beskæftigelse beregnet på grundlag af den gennemsnitlige nettoløn fra én arbejdsgiver.

Hvad vi konkluderede

På baggrund af revisionen foreslog vi, at ministerkabinettet sikrede lige vilkår for alle de potentielle modtagere, der er berørt af krisen. Indførelse af nye støtteformer og udvidelse af modtagergruppen måtte ikke føre til udelukkelse af grupper, der før ændringen var berettigede til støtte, og inden for støttemålgruppen skulle der være lige muligheder for at få støtte.

Efter revisionen blev følgende ændringer foretaget i den aktuelle ekstraordinære situation: Medarbejdere kan modtage godtgørelse for manglende beskæftigelse baseret på gennemsnittet af deres nettoløn fra flere arbejdsgivere, som er berørt af krisen; modtagelse af godtgørelse for manglende beskæftigelse forudsætter ikke indbetaling af et minimumsbeløb i socialsikringsbidrag; og godtgørelsesbeløbet fastsættes ud fra varigheden af perioden uden beskæftigelse.

Krise- og beredskabsstyring

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA

Litauen

Valstybės kontrolė

Krise og beredskabsstyring i forbindelse med covid-19

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
30.11.2020	Vurdering	Februar-oktober	LT EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Afbødning af de socioøkonomiske konsekvenser af covid-19 kræver tværgående foranstaltninger og handlinger i form af hurtige politiske beslutninger og justeringer af lovgivningen, supplerende økonomiske og finansielle foranstaltninger til at minimere de negative indvirkningen på økonomien samt målrettede løsninger på samfundets behov. Omfanget og den rettidige implementering af regeringens reaktion har afgørende betydning for, hvordan de negative konsekvenser af covid-19 på folkesundheden, befolkningsindkomsten, virksomhedslikviditeten osv. kan minimeres, og hvor voldsomt de offentlige indtægter og udgifter ændrer sig.

Vores beretning sammenfatter information om de handlinger og foranstaltninger, som Litauens regering har gennemført for at håndtere krisen, afbøde konsekvenserne af covid-19 og støtte økonomien og genopretningen. Beretningen giver også et overblik over, hvordan de tildelte midler er blevet anvendt.

Hvad vi konstaterede

I lyset af situationens negative indvirkning på det sociale miljø og økonomien vedtog Litauens regering fra marts til juni 2020 en række foranstaltninger med henblik på at håndtere spredningen af covid-19:

- En plan med tilhørende foranstaltninger til at booste økonomien og mindske konsekvenserne af spredningen af covid-19 med henblik på: at tilvejebringe ressourcer til at sikre, at sundhedssystem og systemet til beskyttelse af befolkningen fungerer effektivt; at bidrage til at opretholde befolkningens job og indkomstniveau; at hjælpe virksomheder med at bevare deres likviditet, at styrke

økonomien og at garantere statskassens likviditet. Der blev afsat 6,2 milliarder euro til denne plan. De foranstaltninger, der krævede direkte finansiering (investeringer, lån, kompensationer, subsidier, udbetalinger), beløb sig til 4,9 milliarder euro, hvoraf 40,1 % var blevet anvendt ved udgangen af september 2020.

- Planen for den fremtidige økonomis DNA, der havde til formål at sikre hurtige og effektive investeringer i Litauens økonomiske genopretning og vækst med henblik på at gøre økonomien bæredygtig og innovativ og skabe høj merværdi. Der blev afsat 5,8 millioner euro til denne plan med fokus på fem prioriterede områder: menneskelig kapital, den digitale økonomi, innovation og forskning, den økonomiske infrastruktur, klimaforandringer og energi. Ved udgangen af oktober 2020 var 13,5 % af de midler, der var afsat til planen, blevet investeret.
- En strategi for håndtering af covid-19, der skulle begrænse spredningen af covid-19 på kort sigt og sikre, at der blev truffet tilstrækkelige forberedelser med henblik på mulige nye bølger af virusset i fremtiden. 126 aktioner, der ikke var forbundet med finansiering, blev planlagt til gennemførelse af strategien. I oktober 2020 var 28 % af strategiens aktioner ramt af forsinkelser.

Hvad vi konkluderede

Da vi analyserede gennemførelsen af de foranstaltninger, den litauiske regering havde vedtaget, kunne vi se, at de konstaterede risici i forbindelse med omstillingen af Litauens økonomi til en innovativ økonomi med høj merværdi - målet med planen for den fremtidige økonomis DNA - skyldtes, at der ikke var brugt tilstrækkelig tid på undersøgelse og evaluering af projekterne, at der manglede information om deres økonomiske gennemførlighed, og at der ikke forelå detaljerede cost-benefit-analyser.

Coronaviruspandemien havde haft en negativ indvirkning på de offentlige finanser, økonomien og arbejdsmarkedet: Den offentlige gæld var steget, bruttonationalproduktet var faldet, de offentlige indtægter var lavere end forventet, mens udgifterne og arbejdsløsheden var højere osv. På trods af dette havde den økonomiske udvikling i Litauen været bedre end forventet i første halvdel af 2020. Dette skyldtes delvis regeringens økonomiske stimulusforanstaltninger og dens støtteforanstaltninger for befolkningen og erhvervslivet.

Vi mener, at de kompilerede data i evalueringsrapporten vil blive en kilde til aggregerede oplysninger om den litauiske regerings aktioner og give de institutioner, der er involveret i håndteringen af nødsituationen, bedre mulighed for at adressere dens negative virkninger samt at planlægge og træffe beslutninger, der bedst tilgodeser behovene i de områder, der er mest påvirket af pandemiens konsekvenser.

EU's økonomiske reaktion

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Den Europæiske Union
Den Europæiske Revisionsret

Analyse nr. 6/2020: Risici, udfordringer og muligheder i forbindelse med EU's økonomipolitiske reaktion på covid-19-krisen

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
9.12.2020	Analyse	Marts-august	Officielle EU-sprog

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Covid-19-pandemien har tvunget EU-medlemsstaterne til at lukke en betydelig del af deres økonomier ned. I maj 2020 blev det anslået, at EU's reale BNP ville falde med 7,4 % i 2020. EU og medlemsstaterne gennemførte vifte af foranstaltninger med det formål at udjævne pandemikurven samt begrænse og modvirke de økonomiske skadevirkninger. EU spiller en vigtig koordinerende rolle i forbindelse med foranstaltninger vedrørende økonomisk skadebegrænsning og genopretning, men foranstaltningerne vedtages og gennemføres hovedsagelig på nationalt plan.

Som grundlag for kvalificerede beslutninger om indførelse af nye og tilpasning af eksisterende foranstaltninger er det vigtigt at forstå, hvordan EU som helhed reagerede på den aktuelle pandemi. Til det formål giver vores analyse et uafhængigt overblik over de relevante økonomiske foranstaltninger, der blev truffet nationalt (frem til juli 2020) og på EU-plan (frem til oktober 2020). Først indsamlede vi alle offentligt tilgængelige oplysninger og data og analyserede dem systematisk, og herefter vurderede vi de forskellige foranstaltninger, der blev iværksat på EU-plan og i medlemsstaterne, med henblik på at identificere mulige risici, udfordringer og muligheder i forbindelse med den fremtidige samordning af EU's økonomiske politik.

Hvad vi konstaterede

Regeringerne vedtog en bred vifte af diskretionære finanspolitiske foranstaltninger til i alt ca. 3,5 billioner euro, der generelt var i overensstemmelse med EU's krisepolitiske retningslinjer, f.eks. jobbevarelsesordninger og statsstøtte med henblik på at yde likviditetsstøtte til virksomheder. Sammensætningen og det relative omfang af de nationale pakker varierede meget fra medlemsstat til medlemsstat. De reducerede effektivt arbejdsløshedsrisiciene under nedlukningerne, men de vil føre til en betydelig forhøjelse af de offentlige gælds niveauer.

EU's reaktion bestod af foranstaltninger til at støtte de nationale bestræbelser på at håndtere krisen:

- hurtige monetære indgreb fra Den Europæiske Centralbank ledsaget af:
 - anvendelse af den disponible fleksibilitet i EU's finanspolitiske regler og statsstøtteregler
 - ad hoc-retningslinjer vedrørende den økonomiske politik
 - omfordelinger på EU-budgettet til kriseresponsforanstaltninger
- etablering af sikkerhedsnet for at yde målrettet långivningsstøtte:
 - til stater via Kommissionen (SURE og den europæiske stabilitetsmekanisme)
 - til virksomheder via Den Europæiske Investeringsbank
- udvikling af større støtteinstrumenter, hvoraf NGEU⁴³ (til 750 milliarder euro) er det største og vigtigste. Det centrale element er genopretnings- og resiliensfaciliteten, hvis formål er at imødegå risici for økonomisk divergens og knytte genopretningen sammen med EU's grønne og digitale strategier.

⁴³ Endnu ikke operationelt, da analysen blev afsluttet.

Hvad vi konkluderede

Foranstaltningerne på medlemsstats- og EU-niveau skaber risici og udfordringer i forbindelse med samordning og gennemførelse af EU's økonomiske politik og forsvarlig økonomisk forvaltning af EU-midler:

- Medlemsstaternes finanspolitiske pakker udløser nye udfordringer for de EU-myndigheder, der har ansvar for at overvåge landenes budgetstillinger, det indre marked, arbejdsmarkedene og den finansielle sektor.
- Der er en risiko for, at de økonomiske uligheder mellem medlemsstaterne øges yderligere, fordi deres kriseresponskapacitet har været meget forskellig, afhængigt af de eksisterende økonomiske forhold.
- Effektiviteten af den nyligt foreslåede genopretningsfacilitet risikerer at blive forringet:
 - hvis dens finansielle struktur samt overvågnings- og ansvarlighedsrammerne ikke er hensigtsmæssige
 - hvis genopretningsplanerne ikke er tilstrækkeligt koordinerede og ikke fokuserer på vækstfremmende reformer og investeringer
 - hvis gennemførelsen ikke er rettidig, og/eller absorptionsniveauet er lavt.
- Kommissionen står med den udfordring at skulle håndtere de finansielle risici vedrørende store EU-transaktioner på kapitalmarkederne.
- EU's økonomiske reaktion på covid-19-krisen giver også muligheder:
 - Gennemførelsen af den finansielle reaktion på den økonomiske krise er stadig i gang, men den kan føre til en styrkelse af EU-institutionernes rolle i forvaltningen af EU's økonomiske genopretning.
 - Oprettelsen af nye midlertidige fonde såsom SURE og NGEU giver mulighed for at reflektere over permanente forbedringer af EU's budgetmæssige kapacitet til at reagere på store økonomiske chok og afbøde den deraf følgende økonomiske divergens mellem medlemsstaterne.
 - Yderligere finansiering giver også en vigtig mulighed for at fremme EU-prioriteter såsom bæredygtig udvikling og digitalisering, hvis aktionerne udformes omhyggeligt og overvåges nøje inden for rammerne af det europæiske semester.

Prioriteret område: Offentlige finanser og dermed forbundne risici

53 Allerede i midten af 2020 havde medlemsstaterne for at modvirke pandemiens økonomiske og sundhedsmæssige konsekvenser vedtaget næsten 1 250 finanspolitiske foranstaltninger til i alt 3,5 billioner euro (27 % af EU-27's anslåede BNP for 2020)⁴⁴. De milliarder af euro, der blev mobiliseret i den første bølge, oversteg allerede den samlede værdi af de genopretningspakker, der blev vedtaget i 2008-2009⁴⁵.

54 Medlemsstaternes finanspolitikker har fokuseret på at afbøde nedlukningernes og den faldende efterspørgsels kortsigtede effekt på indkomster og beskæftigelse samt på anvendelsen af resiliens- og genopretningsforanstaltninger. Generelt består de af:

- automatiske stabilisatorer, såsom generelle skattejusteringer og arbejdsløshedsordninger
- diskretionære budgetmæssige stimulusforanstaltninger såsom skattelettelser og reducerede skattesatser samt ekstraordinære udgifter til bl.a. beskæftigelsesstøtte og sundhedssektoren
- ikkebudgetmæssige foranstaltninger til at sikre virksomheder likviditet (statslån, lånegarantier, skatteudsættelser osv.), som ikke har direkte finanspolitiske omkostninger.

55 OR'erne i Nederlandene, Portugal og Sverige har vurderet virkninger, risici og finanspolitiske konsekvenser af de finansielle foranstaltninger, der blev truffet som reaktion på covid-19, for så vidt angår de offentlige finanser og gennemførelsen af de nationale budgetter.

⁴⁴ Revisionsretten, *Analyse nr. 6/2020:Risici, udfordringer og muligheder i forbindelse med EU's økonomipolitiske reaktion på covid-19-krisen*, 9.12.2020.

⁴⁵ Europa-Kommissionen, *Questions and answers: Communication on fiscal policy response to coronavirus pandemic*, 3.3.2021.

Offentlige finanser og relaterede risici

Algemene
Rekenkamer

Nederlandene
Algemene Rekenkamer

Covid-krisen: risici for de offentlige finanser i forbindelse med garantier og lån

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
25.11.2020	Finansiell/ juridisk-kritisk revision	Marts-august	NL EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Mellem marts og august 2020 etablerede den nederlandske regering forskellige ordninger for at modvirke de økonomiske følgevirkninger af foranstaltningerne til at forhindre spredningen af covid-19.

Dette kostede adskillige milliarder euro i ekstra udgifter og mistede indtægter, og i tillæg hertil valgte regeringen også at stille garantier, forlænge eksisterende garantiordninger og bevilge lån. Garantiordninger medfører ikke umiddelbart udgifter, men indebærer en risiko for (betydelige) udgifter, hvis der trækkes på den.

Regeringen har derfor allerede fastsat strenge regler for etablering af garantiordninger og ydelse af lån.

Vi undersøgte, hvilke garantier og lån regeringen havde ydet mellem marts og udgangen af august 2020, og om den havde fulgt reglerne.

Vi undersøgte også, om og hvordan parlamentet var blevet informeret om disse garantier og lån, og om parlamentets budgetmæssige regler var overholdt.

Hvad vi konstaterede

Mellem marts og udgangen af august 2020 etablerede eller forlængede regeringen 14 garantiordninger. Dette øgede det samlede beløb for den nederlandske regerings udestående garantier med 60,9 milliarder euro. Regeringen forventer, at dette vil føre til ekstraudgifter på 2,6 milliarder euro. Endvidere ydede regeringen otte lån på i alt 1,8 milliarder euro i samme periode.

De garantier og lån, der blev ydet af regeringen mellem marts og udgangen af august, øgede således det offentlige risikobeløb med 62,7 milliarder euro. Dermed steg det offentlige samlede risikobeløb næsten til det rekordhøje niveau under kredittkrisen (245,5 milliarder euro).

Vores undersøgelse viste også, at regeringen ikke konsekvent havde fulgt sine egne regler for etablering og forlængelse af garantiordninger og lån. F.eks. var den obligatoriske vurderingsramme ikke blevet anvendt i forbindelse med alle nye eller forlængede ordninger. I de ordninger, hvor den var blevet anvendt, varierede det meget, hvor grundige og fuldstændige vurderingerne var. Desuden var ikke alle de foretagne vurderinger blevet sent til parlamentet i tide, hvilket ellers er obligatorisk. Som følge heraf var det ikke muligt for parlamentet at gøre sig bekendt med indholdet af den ændrede budgetlov, før den skulle godkendes.

Endelig viser vores undersøgelse, at regeringen med hensyn til seks af de 22 ordninger etablerede eller forlængede ordninger ikke havde informeret parlamentet om deres ikrafttræden, så det havde mulighed for at drøfte den ændrede budgetlov. I henhold til den nederlandske statsregnskabslov skal en minister skriftligt underrette parlamentet om indførelsen af en ordning, hvis den i nationens interesse skal gennemføres, før parlamentet har mulighed for at drøfte og godkende budgetændringsforslaget.

Hvad vi konkluderede

Vi konkluderede, at regeringen ikke konsekvent havde fulgt sin egen politik og sine egne regler for etablering og forlængelse af garantiordninger og lån. Vi konkluderede også, at parlamentet ikke altid var blevet underrettet rettidigt, og at den nederlandske statsregnskabslov dermed i enkelte sager var blevet overtrådt.

Vi anbefalede finansministeren at gennemgå reglerne for etablering og forlængelse af garantiordninger og ydelse af lån med henblik på at vurdere deres anvendelighed i krisesituationer. Vi anbefalede også finansministeren at gøre mere for at sikre, at parlamentet underrettes korrekt og rettidigt. Vi anbefalede endvidere, at parlamentet informeres bedre om risiciene ved ordningerne, om de forventede tab og om de reserver, der er til rådighed til dette formål. Endelig anbefalede vi, at der hurtigst muligt foretages en evaluering af de ordninger, der blev indført specifikt med henblik på at modvirke de økonomiske konsekvenser af covid-19-krisen, og at der sættes særligt fokus på deres effektivitet.

Sverige
Riksrevisionen

RIKSREVISIONEN

Den finanspolitiske ramme - regeringens anvendelse af den i 2020

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Links
17.12.2020	Forvaltningsrevision	April-september	SV EN resumé

Hvad vi undersøgte og hvorfor

For at modvirke den dybe konjunkturedgang som følge af coronaviruspandemien besluttede den svenske regering at vedtage en række støtteforanstaltninger i foråret og sommeren 2020. Det blev anslået, at disse foranstaltninger ville svække de offentlige finanser med ca. 2 % af BNP. Budgetforslaget for 2021 indeholdt yderligere foranstaltninger til i alt 108 milliarder svenske kroner (2,1 % af BNP) med henblik på at genstarte økonomien.

En ekspansiv finanspolitik er klart nødvendig for at stabilisere økonomien i krisetider, men det er også vigtigt at fastholde sunde offentlige finanser på lang sigt. Vi udførte derfor en revision, hvor vi vurderede regeringens finanspolitik i forhold til Sveriges finanspolitiske ramme, som har til formål at sikre en finanspolitik, som er gennemsigtig og bæredygtig på lang sigt.

Rammen er vedtaget af Riksdagen og indeholder en række budgetpolitiske mål samt nogle principper for gennemsigtig rapportering. Rammen har eksisteret siden begyndelsen af 2000'erne og er blevet forfinet gennem årene, delvis som følge af vores tilbagevendende revisioner på dette område.

Hvad vi konstaterede

Revisionen viste, at regeringens kriseforanstaltninger førte til store underskud, og at overskudsmålet for den strukturelle opsparing ikke ville kunne opfyldes. Midlertidige afvigelser fra målniveauet er tilladt af stabiliseringspolitiske årsager, da overskudsmålet gælder for en hel konjunkturcyklus. Regeringen havde dog ikke fremlagt en plan for opfyldelse af overskudsmålet på mellemlang sigt, selv om loven kræver det.

Et andet budgetpolitisk mål er udgiftsloftet, som regeringen havde forhøjet væsentligt for 2020 og de følgende år. Revisionen viste, at regeringen havde gyldig grund til at forhøje udgiftsloftet for 2020, eftersom pandemien radikalt ændrede de finanspolitiske betingelser. Men de væsentligt forhøjede niveauer for 2021 og 2022 var ikke begrundet i eller på linje med regeringens makroøkonomiske prognoser. I stedet udsprang de af et behov for ekstremt store sikkerhedsmarginer.

Det foreslåede udgiftsloft for 2023 er tilbage på et normalt niveau i forhold til den svenske økonomis størrelse. Dette begrænser muligheden for permanente udgiftsstigninger under krisen og indikerer, at de ekstreme sikkerhedsmarginer i de foregående år kun kan anvendes til midlertidige foranstaltninger. På denne baggrund konstaterede vi, at omfanget af henholdsvis midlertidige og permanente foranstaltninger på udgiftssiden var uklart angivet i budgetforslaget.

Hvad vi konkluderede

Vi konkluderede, at finanspolitikken hovedsagelig var blevet udarbejdet og rapporteret i overensstemmelse med den finanspolitiske ramme. Den finanspolitiske ramme giver regeringen mulighed for midlertidige afvigelser fra overskudsmålet af stabiliseringspolitiske årsager. Men der var også sket afvigelser fra selve rammen: Ved ikke at redegøre for, hvordan det skal blive muligt at komme tilbage til overskudsmålet, undlod regeringen at følge budgetloven. Efter vores mening var den usikre situation ikke grund nok til ikke at overholde budgetlovens bestemmelser. Tværtimod er det netop ved pludselige konjunkturedgange, at afvigelser fra målniveauet kan forventes at opstå.

Vi konkluderede også, at regeringen havde øget udgiftslofterne for 2021 og 2022 på en måde, der ikke var understøttet af rammen, og at der var en risiko for, at dette ville føre til mindre effektive udgiftsprioriteringer. Niveauerne var så høje, at loftets funktion som instrument til at støtte overskudsmålet var i fare. Et mere hensigtsmæssigt alternativ havde været, at forhøjelserne kun skulle dække det behov, der var opstået som følge af regeringens faktiske stabiliseringspolitik plus en margin til den usædvanligt store makroøkonomiske usikkerhed. Hvis finanspolitikken forudsætninger igen ændrede sig lige så dramatisk, ville der altid være muligt for regeringen at vende tilbage til Riksdagen med forslag til nye udgiftslofter.

Vi anbefalede, at regeringen senest i finanslovsforslaget i foråret 2021 klart angav omfanget af henholdsvis midlertidige og permanente foranstaltninger på budgettets udgiftsside.

Risici ved budgetgennemførelsen

TRIBUNAL DE
CONTAS

Portugal

Tribunal de Contas

Risici ved anvendelse af offentlige ressourcer til krisestyring (covid-19)

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
1.6.2020	Analyse	Siden pandemiens start	PT

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Med dette dokument forsøgte vi på et meget tidligt stadium i pandemien at gøre opmærksom på en række risici, som er relevante i forbindelse med økonomisk forvaltning i nødsituationer, og som ikke må overses under den sundhedsmæssige, økonomiske, sociale og finansielle krise, som covid-19 har forårsaget.

Hvad vi konstaterede

Vi identificerede ikke blot risici vedrørende krisestyring, nødforanstaltninger, nødhjælp, offentlig støtte, svækket kontrol og integritet samt offentlige udbud og informationssystemer, men også risici vedrørende finanspolitisk gennemsigtighed (måling af nødforanstaltningers omkostninger og virkninger) og regnskaber.

De berørte aspekter var udvalgt under hensyntagen til de sædvanlige karakteristika ved nødsituationer, til internationale anbefalinger, til allerede offentliggjort særlovgivning og til resultaterne af tidligere revisioner og andre kontroller udført under lignende forhold.

Hvad vi konkluderede

Vi opfordrede alle organer, der administrerer offentlige midler, til at være opmærksomme på disse risici og overveje at træffe foranstaltninger til at imødegå dem, navnlig ved at sikre klarhed og sammenhæng i lovgivning og regler, udstede retningslinjer for en harmoniseret gennemførelse af foranstaltninger, etablere overvågningsmekanismer, fastlægge og koordinere ansvarsopgaver samt forhindre dobbelt støtte.

Vi lagde også vægt på vigtigheden af at konfigurere informationssystemerne korrekt til levering af støtte, at styrke IT-sikkerhedssystemerne, at værdsætte og beskytte integriteten hos alle medarbejdere involveret i nødberedskabsaktioner samt at garantere gennemsigtighed og offentlighedsprincip af procedurer og aktioner, navnlig når der er tale om støtte og offentlige kontrakter eller tilskud.

Vi gjorde opmærksom på behovet for, at alle procedurer og beslutninger dokumenteres og begrundes, og at grundlæggende kontroller bevares, f.eks. kontrol af funktionsadskillelse, krydskontrol, bekræftelse af leverancer, lagerkontrol og fysisk kontrol, samt at forudgående kontroller erstattes af kontroller under eller efter procedurerne.

Vi fremhævede, at rapporteringen om samt ansvaret og ansvarligheden for de anvendte ressourcer omfatter udarbejdelse af en detaljeret oversigt over alle de handlinger, der træffes til gennemførelse af covid-19-foranstaltninger, alle de relaterede udgifter såvel som de reducerede skatteindtægter med henblik på at måle virkningerne heraf inden for en ramme, der gør det muligt at vurdere foranstaltningernes bæredygtighed og deres indvirkning på de offentlige finanser.

Vi analyserede hvert af disse risikoområder, henviste til resultater fra tidligere revisioner og gav mere detaljerede anbefalinger vedrørende hvert af områderne.

Prioriteret område: Den generelle reaktion på forskellige myndighedsniveauer

56 Krisens omfang og flerdimensionelle karakter har tvunget regeringer på alle niveauer (nationale og subnationale) til i en usikker situation at skulle træffe svære valg om afvejning af sundhedsmæssige, økonomiske og sociale hensyn. Det forhold, at beslutningerne om forebyggelses- og inddæmningsforanstaltninger skulle træffes hurtigt, øgede uundgåeligt risiciene for, at myndighedernes tiltag ikke var i overensstemmelse med principperne om sparsommelighed, produktivitet og effektivitet, og at eksisterende regler og procedurer blev overtrådt.

57 Rumæniens OR har revideret forvaltningen af offentlige ressourcer på alle myndighedsniveauer, og Portugals OR har undersøgt de lokale indvirkninger af covid-19-foranstaltningerne.

Alle myndighedsniveauer

Rumænien

Curtea de Conturi a României

Forvaltning af offentlige ressourcer under undtagelsestilstanden

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
11.8.2020	Juridisk-kritisk revision	Marts-juni	RO

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Covid-19-pandemien kastede hele verden ud i en krise. Rumænien var ingen undtagelse, og landet forsøgte at håndtere situationen ved at anvende sine egne ressourcer og erfaringer.

På baggrund af den epidemiologiske situations udvikling udstedte den rumænske præsident i marts 2020 to dekretter om indførelse af undtagelsestilstand i hele landet og siden forlængelse af denne. Begge dekretter pålagde visse offentlige myndigheder og institutioner nye forpligtelser og opgaver, og ved budgetændringer blev der afsat supplerende offentlige midler til udgifter vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af covid-19.

I den forbindelse besluttede det rumænske parlament, at vi senest 60 dage efter undtagelsestilstandens ophør skulle revidere forvaltningen af offentlige ressourcer i perioden og fremlægge en beretning med revisionsresultater, konklusioner og forslag.

Hvad vi konstaterede

Parlamentets beslutning betød, at vi var nødt til at ændre vores årlige arbejdsprogram. I overensstemmelse med den revisionsoversigt, som plenarforsamlingen vedtog for perioden fra maj til juli 2020, blev 949 juridisk-kritiske revisioner inkluderet i programmet og udført. Af disse blev 284 udført hos centrale myndigheder og 665 udført hos lokale myndigheder.

De reviderede enheder blev udvalgt på grundlag af de beløb, de var blevet tildelt fra centrale og lokale budgetter til håndtering af undtagelsestilstanden. Der var tale om

myndigheder, der modtog penge og foretog vigtige indkøb, men også myndigheder, der blev tildelt yderligere ansvarsområder og opgaver.

Den særberetning, der blev udarbejdet på baggrund af disse revisioner, består af to hovedafsnit om henholdsvis lokale og centrale myndigheder.

I hvert afsnit beskrives myndighedernes pligter og opgaver i forbindelse med forebyggelse og bekæmpelse af pandemien samt resultaterne vedrørende forvaltningen af de ressourcer, der blev anvendt til dette formål på forskellige områder, f.eks. til foranstaltninger vedrørende sundhedssystemet, økonomisk støtte, beskæftigelse og social beskyttelse, og til generelle foranstaltninger vedrørende begrænsning og kontrol af covid-19-pandemien.

I den periode, der er omfattet af beretningen, accepterede Rumænien en reduktion i budgetindtægterne som følge af en række finanspolitiske foranstaltninger og et fald i den indtægtsskabende økonomiske aktivitet. Den økonomiske indgriben mobiliserede offentlige ressourcer til at understøtte produktive aktiviteter og finansiere ekstraordinære udgifter til bekæmpelse af pandemien og afbødning af det økonomiske chok.

Omfanget af de reviderede udgifter varierede fra område til område, men de største omkostningskategorier var:

- juridiske forpligtelser i forbindelse med offentlige udbud under undtagelsestilstanden - ca. 209,6 millioner euro
- medicinsk bistand/medicinske nødberedskabslagre - ca. 54,43 millioner euro
- beskæftigelse og social beskyttelse/omkostninger i forbindelse med indførelse af karantæne - ca. 754,12 millioner euro
- omkostninger for lokale myndigheder - godtgørelse af karantæneudgifter - ca. 26,67 millioner euro.

Revisionerne afslørede et antal uregelmæssigheder, hvoraf de fleste vedrørte anvendelsen af lovgivningen under undtagelsestilstanden. Vi konstaterede følgende:

- Der var lejlighedsvis eksempler på manglende overholdelse af principperne for tildeling af kontrakter i forbindelse med offentlige udbud (ikkeforskelsbehandling og ligebehandling af økonomiske aktører, gennemsigtighed i tildelingen af kontrakter osv.).

- Der blev ikke udarbejdet eller implementeret nogen operationelle procedurer eller systemprocedurer for håndtering af nødsituationer.
- Specifik lovgivning blev ikke håndhævet konsekvent, navnlig med hensyn til lønrettigheder.
- I nogle tilfælde blev de lovmæssige krav ikke overholdt ved indkøb af medicin, medicinske forsyninger og udstyr, enten pga. mangler på markedet eller kunstigt oppustede markedspriser, hvilket førte til betaling af højere priser end anslået.
- Der blev ikke afsat reserver til særlige situationer som fastsat i den afledte lovgivning, så reserverne var mindre end krævet ved lov osv.
- Der blev ikke opbygget nødlagre af medicinske produkter inden for de oprindelige udbudsfrister.

Hvad vi konkluderede

Vi fremhævede, at de offentlige midler, der blev anvendt til forebyggelse og kontrol af covid-19-pandemien, generelt blev forvaltet i overensstemmelse med de formål, målsætninger og ansvarsområder, der var fastsat i hastelovgivningen.

De offentlige myndigheder udførte generelt de opgaver, de var blevet betroet, for at løfte den vedvarende udfordring med at træffe ekstraordinære foranstaltninger i en nødsituation og samtidig overholde den retlige ramme for deres aktiviteter. Der var ikke begået alvorlige fejl, omend nogle problemer først blev løst hen ad vejen.

Vi anbefalede, at man med henblik på fremtiden gjorde sig tanker om at udvikle kriseresponsmetoder ved f.eks.:

- at udarbejde/udvide en national handlingsplan med klare retningslinjer for de aktiviteter og proceduretrin, der skal gennemføres i nødsituationer
- at udarbejde/ændre/udvide lovgivning om offentlige udbud i nødsituationer
- at udarbejde procedurer for tiltag og procedurer i nødsituationer med henblik på at strømline kommunikationen
- at udarbejde og indføre ordninger, der kan motivere det personale, der er direkte involveret i essentielle aktiviteter under en undtagelsestilstand.

Lokale myndigheder

Portugal
Tribunal de Contas

Indvirkningen af covid-19-foranstaltninger vedtaget af lokale myndigheder i Portugal (fastlandet)

Offentliggjort	Revisionstype	Dækket periode	Link
18.12.2020	Oversigt	Marts-september	PT

Hvad vi undersøgte og hvorfor

Covid-19 havde en gennemgribende økonomisk, social og finansiell indvirkning på det portugisiske samfund og de lokale myndigheder, navnlig kommunerne, der spillede en afgørende rolle med hensyn til at afbøde virkningerne af krisen, da de befinder sig i frontlinjen og har omfattende beføjelser på det socioøkonomiske område.

Det var vigtigt at forstå konteksten for de kommunale interventioner, de involverede finansielle ressourcer og anvendelsen heraf. Vi forsøgte:

- at analysere de ekstraordinære midlertidige lovgivningsforanstaltninger, der skulle styrke kommunernes beføjelser til at adressere pandemiens socioøkonomiske virkninger, idet vi identificerede de typer foranstaltninger, der blev anvendt til at dække behov både hos befolkningen i almindelighed og hos de lokale organer, der yder social og økonomisk støtte
- at kvantificere udgifterne i forbindelse med den kommunale indsats, idet vi analyserede deres fordeling i det portugisiske fastland og beregnede forholdet mellem udgifter og smittetal
- at undersøge de offentlige udbud under foranstaltningerne, idet vi analyserede kontrakter vedrørende bekæmpelse af pandemiens virkninger.

Hvad vi konstaterede

For at styrke og garantere de lokale myndigheders responskapacitet i forbindelse med pandemien blev der godkendt ekstraordinære midlertidige finansielle foranstaltninger. Disse omfattede fremrykkelse af de kommunale indtægter, fleksibilitet i det

kommunale kredit- og gældssystem, hjælp til sårbare mennesker, social støtte og fritagelser.

Kommuner med høje gælds niveauer og kommuner underlagt finansielle tilpasningsplaner fik tilladelse til at suspendere overholdelsen af kontraktmæssige forpligtelser, der begrænsede deres muligheder for at give skattefordele og skattefritagelser, bestemme priserne på sanitets-, vandforsynings- og affaldshåndteringsydelser og fastsætte nye priser og afgifter. Det havde en stærk social indvirkning, at kommunerne igen kunne give borgerne sådanne fordele.

Kommunerne gennemførte forskellige foranstaltninger og planer, som både øgede udgifterne - f.eks. i form af støtte til familier og virksomheder og levering af gratis varer eller tjenesteydelser - og reducerede indtægterne, fordi der blev bevilget betalingsfritagelser og foretaget afgifts- og prisnedsættelser.

De fleste kommuner oplyser om deres foranstaltninger på deres websteder, men kun få viser data om gennemførelsen. Mange valgte at styrke deres beredskabsfonde med henblik på at afhjælpe pandemiens sociale virkninger eller oprette nye fonde specifikt øremærket til konsekvenserne af covid-19.

For at illustrere formålene og støttemodtagernes forskellighed viser vi her nogle af de mest almindelige foranstaltninger:

- uddeling af personlige værnemidler
- bevilling af huslejevritagelser og -nedsættelser vedrørende beboelses- og erhvervsjendomme forvaltet af kommunerne
- betalingsfritagelser og afgiftsnedsættelser for vandforsynings-, sanitets- og affaldshåndteringsydelser
- tildeling eller udlån af computere og computerudstyr til studerende
- uddeling af måltider og fødevarer til studerende og folk i nød
- udførelse eller finansiering af covid-19-test
- finansiel og logistisk støtte til privatdrevne sociale velfærdsorganisationer
- psykologhjælp
- støtte til køb af medicin
- oplysningskampagner

- støtte til lokale virksomheder og restauranter
- støtte til brug af offentlig transport.

Hvad vi konkluderede

Vi konkluderede, at de lokale myndigheder spillede en meget vigtig rolle med hensyn til at gennemføre foranstaltninger til at afbøde pandemiens virkninger, idet de havde en flerstrengt tilgang, der var til gavn for familier, virksomheder og organisationer.

Ifølge de disponible delvise data beløb udgifterne sig til over 166 millioner euro mellem marts og udgangen af september 2020. De gik bl.a. til indkøb af varer og tjenesteydelser (navnlig personlige værnemidler), løbende overførsler (støtte til familier og nonprofitorganisationer), personaleomkostninger og indkøb af kapitalgoder. I løbet af perioden indgik de lokale myndigheder 5 529 kontrakter om indkøb af varer og tjenesteydelser i relation til pandemien (83,2 millioner euro).

Kontrakterne om vareindkøb vedrører hovedsagelig medicinsk udstyr og apparatur (f.eks. respiratorer, covid-19-test og desinfektionsmidler), sikkerheds- og beskyttelsesudstyr (f.eks. masker, visirer, handsker), computere og computerudstyr (til telearbejde og fjernundervisning) samt fødevarer og rengørings-, desinfektions- og hygiejneartikler. Tjenesteydelseskontrakterne vedrører bl.a. test, overvågning, rengøring og desinfektion, levering af måltider, indkvartering og udlejning af computerudstyr.

Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU

Belgien

Volume III of the Social Security Book 2020: Impact of the COVID-19 health crisis on social security revenue and expenditure, budgetanalyse, offentliggjort 16.9.2020

FR

NL

177th General Report - Part III: General Account of the General Administration of the Federal State, budgetanalyse, offentliggjort 28.10.2020

FR

NL

Annex 2 of the comments on the second adjusted draft budget of the Flemish government for the year 2020 and on the budget of the Flemish government for the year 2021, budgetanalyse, offentliggjort 20.11.2020

NL

Government contract for COVID-19 contact tracing, juridisk-kritisk revision, offentliggjort 25.11.2020

NL

Cypern

Audit of tenders related to the COVID-19 Pandemic, juridisk-kritisk revision, offentliggjort 13.10.2020

EL

Letland

The COVID-19 crisis and the competent authorities' announcements concerning procurement with the aim of restricting the COVID-19 outbreak and concerning deviations in the compliance assessment of goods, situationsanalyserapport, offentliggjort 20.7.2020

LV

Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU

96

Delivery process of personal protective equipment (protective face masks and respirators) in the health sector, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 20.7.2020

LV

EN resumé

The procurement system established by the Ministry of Defence and the procurements made during the emergency to limit the spread of COVID-19, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 17.8.2020

LV

EN resumé

The use of additional funding allocated to the Ministry of the Interior for the purchase of personal protective equipment and disinfectants, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 2.9.2020

LV

EN resumé

The use of funding allocated to the Ministry of Justice for transfer to the Latvian Council of Sworn Notaries, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 11.9.2020

LV

The use of funding allocated to the Ministry of Justice for the payment of crisis benefits to the clergy and ministries of religious unions (churches), finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 29.9.2020

LV

Distance learning in an emergency situation, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 30.9.2020

LV

EN resumé

The use of the additional funding for bonuses for home affairs officials directly involved in curbing the spread of COVID-19, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 14.10.2020

LV

EN resumé

Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU

97

The use of funding allocated to the Ministry of Welfare for the payment of the allowances to the idle time benefit for each dependent child and the idle time aid benefit and the supplement to the payment thereof, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 26.11.2020

LV

The use of funding allocated to the Ministry of Welfare for the continuation of the payment of parental benefit, one-time bonus to the state family benefit for the payment of a disabled child and for the increase of the amount of childcare benefit, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 26.11.2020

LV

EN resumé

Use of funding allocated to the Ministry of Finance for the payment of downtime benefit, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 26.11.2020

LV

EN resumé

The use of funding allocated to the Ministry of Justice for bonuses to the employees of the Prison Administration who have been directly involved in curbing COVID-19, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 14.12.2020

LV

EN resumé

Allocation and use of the funds from the state budget programme "Contingency Funds" for media support to mitigate the consequences of the COVID-19 crisis, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 22.12.2020

LV

EN resumé

Has the funding from the state budget program "Contingency Funds" for repair works in hospitals been requested for unforeseen and unplanned needs in the annual budget?, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 22.12.2020

LV

Use of funds allocated to electronic mass media in relation to the COVID-19 crisis, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 22.12.2020

LV

EN resumé

Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU

98

Litauen

Social Integration of Persons with Disabilities, forvaltningsrevision, offentliggjort 7.9.2020

LT EN resumé

Do the Changes in Education Determine Pupils' Better Learning Achievements?, forvaltningsrevision, offentliggjort 14.9.2020

LT EN resumé

COVID-19 crisis and emergency management, vurdering, offentliggjort 30.11.2020

LT EN resumé

Management of Road Infrastructure, forvaltningsrevision, offentliggjort 1.12.2020

LT EN resumé

Nederlandene

Corona testing: what happened in the spring?, fokusundersøgelse, offentliggjort 23.9.2020

NL EN resumé

Risk of abuse and improper use of NOW job retention scheme, fokusundersøgelse, offentliggjort 23.9.2020

NL

Focus on digital teleworking, fokusundersøgelse, offentliggjort 2.11.2020

NL EN

Individual support to companies during the COVID crisis, forvaltningsrevision, offentliggjort 12.11.2020

NL EN resumé

The COVID crisis: the risks of sureties and loans to public finances, finansiel/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 25.11.2020

NL EN resumé

Portugal

Risks in using public resources in emergency management (COVID-19), analyse, offentliggjort 1.6.2020

PT

Emergency measures and Fiscal Execution during the first 3 months, analyse, offentliggjort 16.7.2020

PT

Public procurement subject to exceptional procedures during COVID-19 crisis, oversigt, offentliggjort 21.7.2020

PT

COVID-19 - Impact on the activity of the national healthcare system and access to healthcare, oversigt, offentliggjort 15.10.2020

PT

Execution of the national operation plan funded by the Fund for European Aid to the Most Deprived (included an analysis of the impact of the COVID-19 crisis on the food aid provided by this plan), forvaltningsrevision, offentliggjort 23.10.2020

PT

Impact of the COVID-19 measures adopted by local government bodies in mainland Portugal, oversigt, offentliggjort 18.12.2020

PT

Rumænien

Management of public resources during the state of emergency, juridisk-kritisk revision, offentliggjort 11.8.2020

RO

Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU

100

Slovakiet

Management of state material reserves in emergency situations, forvaltningsrevision, offentliggjort 21.12.2020

SK

Sverige

The fiscal policy framework - application by the government in 2020, forvaltningsrevision, offentliggjort 17.12.2020

SV

EN resumé

Tyskland

Fact sheets on the 2020 supplementary budget addressed to the Budget Committee of the German Parliament, forvaltningsrevision/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 27.3.2020

DE

Special purpose report on the public hearing of the Budget Committee of the German Parliament deliberating the second 2020 supplementary budget, forvaltningsrevision/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 29.6.2020

DE

EN resumé

Advisory report on capital grants given to Deutsche Bahn ("Need for better governance of the proposed COVID-19 grants for Deutsche Bahn"): addressed to the Budget Committee of the German Parliament, forvaltningsrevision/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 5.10.2020

DE

Advisory report on the impact of the COVID-19 pandemic on the statutory health insurance scheme, addressed to the Budget Committee of the German Parliament, forvaltningsrevision/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 13.11.2020

DE

Bilag - Fuld liste over covid-relaterede publikationer i 2020 fra OR'erne i EU

101

Advisory report on furlough money: Government to mitigate the risk of fraud. Report addressed to the Budget Committee of the German Parliament,
forvaltningsrevision/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 11.11.2020

DE

EN resumé

Advisory report on COVID-19 related funding needs of Deutsche Bahn group and headroom for federal governance addressed to the Budget Committee of the German Parliament,
forvaltningsrevision/juridisk-kritisk revision, offentliggjort 24.11.2020

DE

Revisionsretten

Udtalelse nr. 3/2020 om ændring af EU-forordninger med hensyn til anvendelsen af de europæiske struktur- og investeringsfonde som reaktion på covid-19-udbruddet,
offentliggjort 15.4.2020

Officielle EU-sprog

Udtalelse nr. 4/2020 om den foreslåede REACT-EU-forordning og den foreslåede forordning om fælles bestemmelser for anvendelse af ESI-fondene, offentliggjort 14.7.2020

Officielle EU-sprog

Udtalelse nr. 6/2020 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en genopretnings- og resiliensfacilitet, offentliggjort 9.9.2020

Officielle EU-sprog

Analyse nr. 6/2020: Risici, udfordringer og muligheder i forbindelse med EU's økonomipolitiske reaktion på covid-19-krisen, offentliggjort 9.12.2020

Officielle EU-sprog

Forkortelser

ASMR: Agenturet for forvaltning af statens forsyningsreserver (Slovakiet)

BNP: Bruttonationalprodukt

CRII: Investeringsinitiativet som reaktion på coronaviruset

ECDC: Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme

EIB: Den Europæiske Investeringsbank

EMA: Det Europæiske Lægemiddelagentur

ESI: Nødhjælpsinstrumentet

ESI-fondene: De europæiske struktur- og investeringsfonde

EUROSAI: Den europæiske organisation af overordnede revisionsorganer

FFR: Flerårig finansiel ramme

IKT: Informations- og kommunikationsteknologi

NEMMC: Det nationale råd for elektroniske massemedier (Letland)

NGEU: Next Generation EU

OECD: Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling

OR'er: Overordnet revisionsorgan

PV: Personlige værnemidler

REACT-EU: Genopretningsbistanden til samhørighed og til områder i Europa

sars: Alvorligt akut luftvejssyndrom

SIF: Institutet for samfundsintegration (Letland)

SMV'er: Små og mellemstore virksomheder

SURE: Støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation

TEUF: Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

UNWTO: FN's Verdensturistorganisation

WHO: Verdenssundhedsorganisationen

Glossar

Arbejdsdelingsordning: Et midlertidigt initiativ, der giver arbejdsgivere adgang til økonomisk støtte til den løn, de betaler medarbejdere i en periode, hvor specifikke omstændigheder, f.eks. en pandemi eller en krise, forhindrer dem i at arbejde.

Automatisk stabilisator: En komponent i finanspolitikken, der udligner svingninger i den økonomiske aktivitet uden direkte indgriben fra de politiske beslutningstagere.

De europæiske struktur- og investeringsfonde: De fem vigtigste EU-fonde, der sammen støtter økonomisk udvikling i EU: Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond.

Den flerårige finansielle ramme: EU's udgiftsplan, som fastsætter prioriteter (baseret på politikmål) og lofter, normalt for en periode på syv år. Den fastlægger rammerne for EU's årlige budgetter, idet den begrænser udgifterne under hver udgiftskategori. Den aktuelle FFR dækker perioden 2021-2027.

Desinformation: Formidling af falske eller vildledende oplysninger med henblik på at føre nogen bag lyset.

Det europæiske semester: En årlig cyklus, der danner ramme om koordineringen af de økonomiske politikker i EU-medlemsstaterne og overvågningen af fremskridt.

Digitalisering: Overgangen til at inkorporere og anvende digital teknologi og digitaliseret information for at gøre processer og opgaver enklere, hurtigere og mere effektive og/eller billigere.

e-sundhed: Anvendelse af informations- og kommunikationsteknologi i alle de funktioner, der påvirker sundhedssektoren.

Finansiel bistand: Finansiell EU-støtte, der ydes til medlemsstater for at genoprette den makroøkonomiske eller finansielle stabilitet og sikre, at de kan opfylde deres forpligtelser vedrørende den offentlige sektor og betalingsbalancen.

Fysisk distancering: Et sæt af foranstaltninger til at minimere spredning af en smitsom sygdom ved at reducere kontakten med andre så meget som muligt.

Horisont 2020: EU's forsknings- og innovationsprogram for perioden 2014-2020.

Nedlukning: Restriktioner for menneskers bevægelighed inden for et bestemt område (i hjemmet eller i en by, en region eller et land) for at forhindre eller bremse smittespredning under en pandemi.

Pandemi: Udbrud af en smitsom sygdom i hele verden eller i et meget stort område.

Personlige værnemidler (PV): Genstande såsom ansigtsmasker, handsker og øjenværn, der har til formål at beskytte bæreren mod helbreds- eller sikkerhedsrisici.

Samhørighedspolitikken: Den EU-politik, der tager sigte på at reducere de økonomiske og sociale forskelle mellem EU's regioner og medlemsstater ved at fremme jobskabelse, konkurrenceevne i erhvervslivet, økonomisk vækst, bæredygtig udvikling samt grænseoverskridende og interregionalt samarbejde.

Skatteudsættelse: Godkendt udsættelse af betalingen af skyldig skat til et senere tidspunkt.

Statsstøtte: Direkte eller indirekte statslig støtte til en virksomhed eller organisation, som giver denne en fordel i forhold til dens konkurrenter.

Sådan kontakter du EU

Personligt

Der findes flere hundrede Europe Direct-informationscentre i hele EU. Find dit nærmeste center på:
https://europa.eu/european-union/contact_da

Pr. telefon eller e-mail

Europe Direct er en tjeneste, der besvarer spørgsmål om EU. Kontakt Europe Direct:
— på gratisnummer: 00 800 6 7 8 9 10 11 (visse operatører tager betaling for disse opkald)
— på følgende nummer: +32 22999696 eller
— pr. e-mail: https://europa.eu/european-union/contact_da

Sådan finder du oplysninger om EU

Online

Oplysninger om EU er tilgængelige på alle EU's officielle sprog på Europawebstedet:
https://europa.eu/european-union/index_da

EU-publikationer

Du kan downloade eller bestille EU-publikationer gratis eller mod betaling på: <https://publications.europa.eu/da/publications>. Du kan bestille flere eksemplarer af de gratis publikationer ved at kontakte Europe Direct eller dit lokale informationscenter (se https://europa.eu/european-union/contact_da).

EU-ret og relaterede dokumenter

Du kan nemt få adgang til EU's juridiske oplysninger (herunder al EU-ret siden 1952) på alle officielle EU-sprog på EUR-Lex:
<https://eur-lex.europa.eu>

Åbne data fra EU

EU's portal for åbne data (<http://data.europa.eu/euodp/da>) giver adgang til datasæt fra EU. Dataene kan downloades og genanvendes gratis til både kommercielle og ikkekommercielle formål.

